

**Soru ve Cevaplarla
Ar-Ge Tasarım
Faaliyetlerine
Sağlanan Destek
ve Teşvikler**

1
1
0
2

EY

Building a better
working world

İçindekiler

	Soru no.	Sayfa
I. Ar-Ge Tasarım faaliyetlerine sağlanan destek ve teşvikler ile ilgili mevzuat	1 - 3	4-5
II. 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamında sağlanan Ar-Ge Tasarım destek ve teşvikleri	4 - 34	6-11
III. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu kapsamındaki Ar-Ge Tasarım destek ve teşvikleri	35 - 46	12-15
IV. 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında sağlanan Ar-Ge Tasarım destek ve teşvikleri	47 - 100	16-27

"Soru ve Cevaplarla Ar-Ge Tasarım Faaliyetlerine Sağlanan Destek ve Teşvikler" isimli çalışmamız, Türkiye'de Ar-Ge Tasarım faaliyetlerine sağlanan destek ve teşvikler ile ilgili genel bilgi vermek amacıyla, 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunun ilgili hükümleri dikkate alınarak 10.04.2017 tarihi itibarıyla yürürlükteki mevzuat kapsamında EY uzmanları tarafından hazırlanmıştır. Bu çalışmada yer alan bilgi ve açıklamalardan dolayı EY ve/veya Kuzey Yeminli Mali Müşavirlik ve Bağımsız Denetim A.Ş.'ye sorumluluk iddiasında bulunulamaz. Vergi ve teşvik mevzuatımızın sık değiştirilen ve farklı anlayışlarla yorumlanabilen yapısı nedeniyle, herhangi bir konuda uygulama yapılmadan önce konunun uzmanlarından profesyonel yardım alınmasını tavsiye ederiz.

Serdar Altay
EY Türkiye
Ortak, YMM
Vergi Hizmetleri
Teşvik Hizmetleri Lideri

Globalizasyon, işbirliği, ortak ekonomi, ortak savunma... Dünya'nın önde gelen ülkeleri ile bu hususlarda paylaşımda bulunmak ve/veya rekabet etmek isteyen ülkelerin teknolojik gelişmelere paralel yenilikçi, yaratıcı ve yararlı çalışmalar içerisinde olmaları gerektiği şüphesizdir. Günümüzde uluslararası piyasalarda rekabet gücünü artırmak isteyen ülkeler yenilik kapasitesi ve bilgi yaratmada öne çıkan ülkelerdir. Dünya ekonomisine entegre olmayı amaçlayan ülkeler, yeniliği uzun vadede rekabet gücü için bir anahtar olarak kabul etmektedirler. Yenilik yapmanın temelinde de Ar-Ge faaliyetleri yer almaktadır.

Uluslararası istatistikler değerlendirildiğinde, Ar-Ge yoğunluğu yüksek olan, Ar-Ge harcamalarına bütçeden ve GSYİH'den en çok pay ayıran ülkelerin refah düzeylerinin ve rekabet güçlerinin diğer ülkelere kıyasla daha ileride olduğu görülmektedir.

Son yıllarda ülkemizin ekonomik kalkınma hedefine paralel olarak uluslararası alanda rekabet gücünü artırmaya yönelik birçok düzenleme hayata geçirilmiştir. Getirilen düzenlemeler özellikle teknoloji ve gelişmişlik seviyemizi güçlendirmeye yönelik olarak Araştırma ve Geliştirme (Ar-Ge) yatırımlarını ve insan kaynağını, diğer bir deyişle bilim adamı ve araştırmacı kaynağı yatırımlarını teşvik amaçlı olarak oluşturulmuştur.

Bu düzenlemelerin ilki 2001 yılında yürürlüğe giren 4691 Sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'dur. Bununla birlikte 28.02.2008 tarihinde kabul edilerek 01.04.2008 tarihinde yürürlüğe giren 5746 Sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun ile Ar-Ge Tasarım faaliyeti gerçekleştiren ve gerçekleştirecek olan mükelleflere pek çok indirim, istisna, destek ve teşvik sağlanması amaçlanmıştır. Bunun yanında, 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na eklenen 5/B maddesiyle araştırma, geliştirme ve yenilik faaliyetleri ile yazılım faaliyetleri neticesinde ortaya çıkan buluşlardan 01.01.2015 tarihinden itibaren elde edilen kazanç ve iratlarla yönelik istisna uygulaması getirilmiştir.

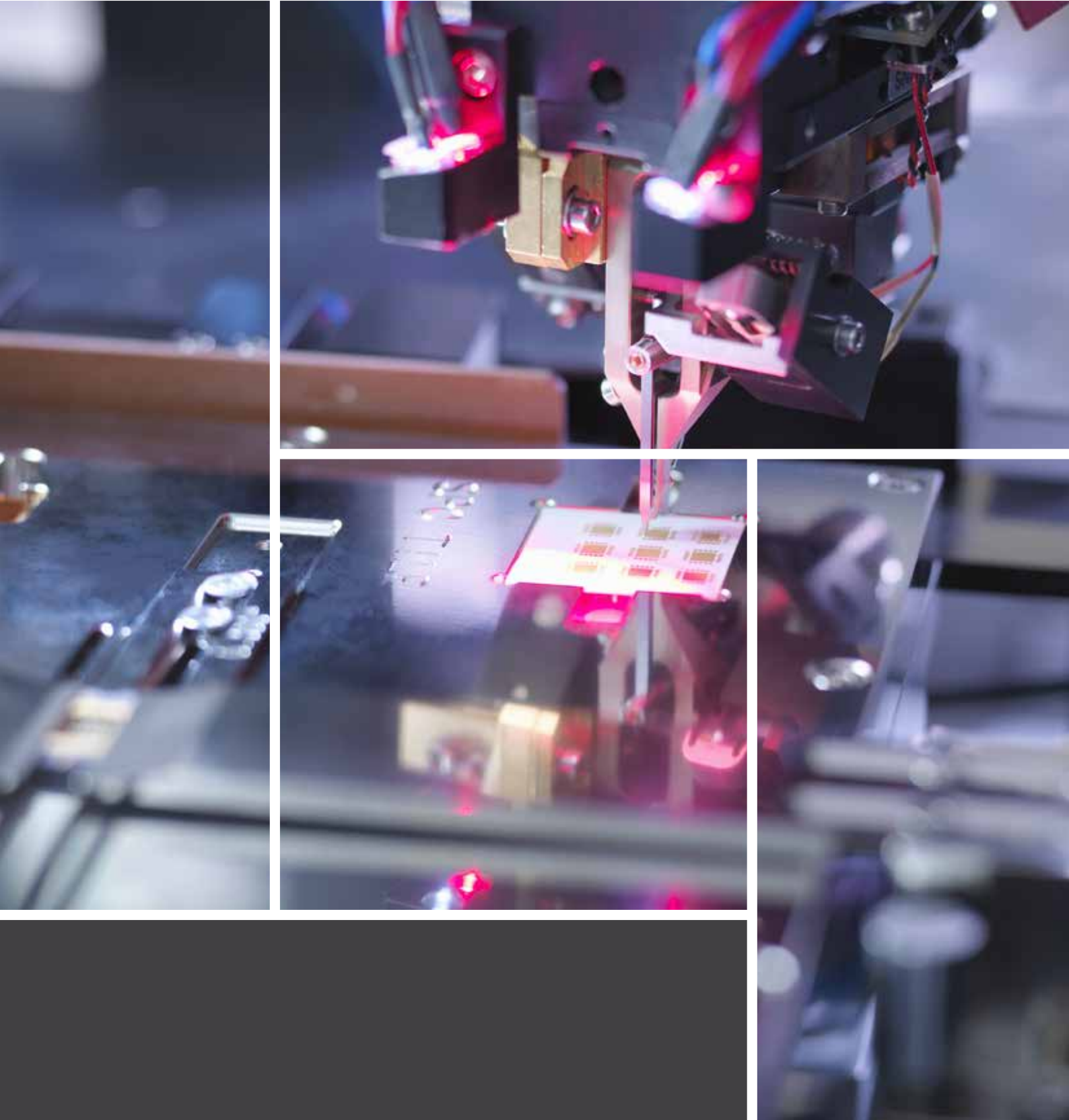
Son olarak, 26 Şubat 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak 01.03.2016'da yürürlüğe giren 6676 sayılı "Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile 5746 sayılı "Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun" ile 4691 sayılı "Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu"nda birçok değişiklik yapılmış ve ilave destek unsurları getirilmiştir.

"Soru ve Cevaplarla Ar-Ge Tasarım Faaliyetlerine Sağlanan Destek ve Teşvikler" adlı çalışmamız bu düzenlemelerde yer alan teşvik unsurları hakkında genel bilgi vermek ve temel esaslar çerçevesinde oluşabilecek muhtemel sorulara cevap vermek amacıyla hazırlanmıştır.

Saygılarımızla,

EY Türkiye

I. Ar-Ge Tasarım faaliyetlerine sağlanan destek ve teşvikler ile ilgili mevzuat

1 | Ar-Ge Tasarım faaliyetlerine sağlanan destek ve teşvikler hangi mevzuatta yer almaktadır?

- ▶ 5746 sayılı "Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun" ile araştırma, geliştirme (Ar-Ge) ve tasarım faaliyetlerinde bulunan mükelleflerin çeşitli yükümlülüklerine ilişkin olarak teşvik ve destekler sağlanmıştır.
- ▶ 4691 sayılı "Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu"
- ▶ 5520 sayılı "Kurumlar Vergisi Kanunu"

2 | "Ar-Ge, yenilik ve yazılım faaliyetleri" nasıl tanımlanmaktadır?

Yer verilen kavramlar her Kanun'da farklı tanımlanmış olsa da en geniş kapsamda tanımlamalar aşağıdaki şekilde yapılabilecektir.

5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında Ar-Ge tanımı:

Araştırma ve geliştirme, kültür, insan ve toplumun bilgisinden oluşan bilgi dağarcığının artırılması ve bunun yeni süreç, sistem ve uygulamalar tasarlamak üzere kullanılması için sistematik bir temelde yürütülen yaratıcı çalışmaları, çevre uyumlu ürün tasarımı veya yazılım faaliyetleri ile alanında bilimsel ve teknolojik gelişme sağlayan, bilimsel ve teknolojik bir belirsizliğe odaklanan, çıktıları özgün, deneysel, bilimsel ve teknik içerik taşıyan faaliyetleri kapsayan çalışmalardır.

2002 yılında OECD tarafından yayınlanan Frascati Kılavuzu kapsamında Ar-Ge tanımı:

Araştırma ve deneysel geliştirme (Ar-Ge), insan, kültür ve toplumun bilgisinden oluşan bilgi dağarcığının artırılması ve bu dağarcığın yeni uygulamalar tasarlamak üzere kullanılması için sistematik bir temelde yürütülen yaratıcı çalışmalardır.

5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında Yenilik tanımı:

Sosyal ve ekonomik ihtiyaçlara cevap verebilen, mevcut pazarlara başarıyla sunulabilecek ya da yeni pazarlar yaratabilecek; yeni bir ürün, mal, hizmet, uygulama, yöntem veya iş modeli fikri ile oluşturulan süreçler ve süreçlerin neticeleridir.

2005 yılında OECD tarafından yayınlanan OSLO

Kılavuzu kapsamında Yenilik tanımı: Bir yenilik, işletme içi uygulamalarda, iş yeri organizasyonunda veya dış ilişkilerde yeni veya önemli derecede iyileştirilmiş bir ürün (mal veya hizmet), veya süreç, yeni bir pazarlama yöntemi ya da yeni bir organizasyonel yöntemin gerçekleştirilmesidir.

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu

kapsamında Yazılım tanımı: Bir bilgisayar, iletişim cihazı veya bilgi teknolojilerine dayalı bir diğer cihazın çalışmasını ve kendisine verilen verilerle ilgili gereken işlemleri yapmasını sağlayan komutlar dizisinin veya programların ve bunların kod listesini, işletim ve kullanım kılavuzlarını da içeren belgelerin belli bir sistematik içinde, tasarlama, geliştirme şeklindeki ürün ve hizmetlerin tümü ile bu ürün ya da mal ve hizmetlerin lisanslama, kiralama ve tüm hakları ile devretme gibi teslim şekillerinin tümünü ifade eder.

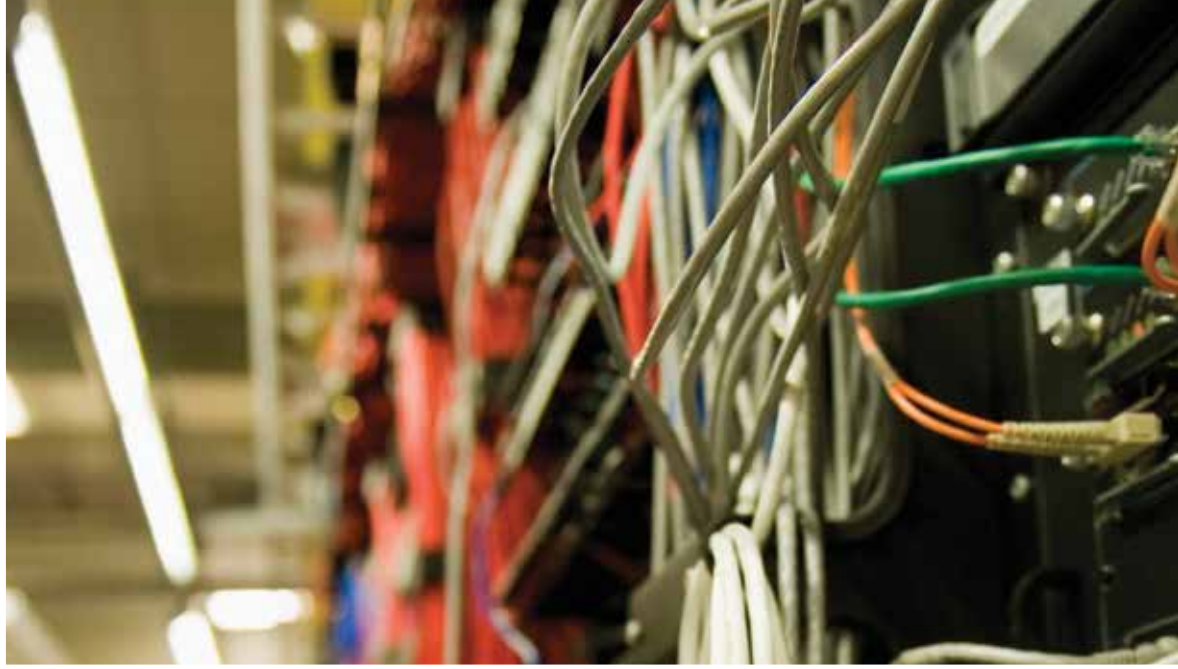
3 | Tasarım faaliyeti nasıl tanımlanmaktadır?

6676 sayılı Kanun ile sanayi alanında ve Bakanlar Kurulunun uygun göreceği diğer alanlarda katma değer ve rekabet avantajı yaratma potansiyelini haiz, ürün veya ürünlerin işlevselliğini artırma, geliştirme, iyileştirme ve farklılaştırmaya yönelik yenilikçi faaliyetlerin tümü tasarım faaliyetleri olarak tanımlanmış ve 5746 ile 4691 sayılı Kanunlarda yer alan Ar-Ge ve tasarım faaliyetlerine yönelik teşvik ve destekler kapsamına alınmıştır.

11.08.2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2016/9094 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile, Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması'na (NACE Rev.2) göre aşağıda belirtilen alanlarda katma değer ve rekabet avantajı yaratma potansiyelini haiz, ürün veya ürünlerin işlevselliğini artırma, geliştirme, iyileştirme ve farklılaştırmaya yönelik yenilikçi faaliyetlerin tümü tasarım faaliyeti olarak dikkate alınacağı kararlaştırılmıştır.

- a) J - Bilgi ve İletişim başlığı altında yer alan;
 - 59.11 - Sinema Filmi, Video ve Televizyon Programları Yapım Faaliyetleri
 - 59.12 - Sinema Filmi, Video ve Televizyon Programları Çekim Sonrası Faaliyetleri
- b) M - Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler başlığı altında yer alan;
 - 74.10 - Uzmanlaşmış Tasarım Faaliyetleri (74.10.03 hariç)
- c) R - Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlenme ve Spor başlığı altında yer alan;
 - Gösteri Sanatlarını Destekleyici Faaliyetler

II. 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamında sağlanan Ar-Ge Tasarım destek ve teşvikleri

4 | 4691 sayılı Kanunun amacı nedir?

- ▶ Teknolojik bilgi üretmek,
- ▶ Üründe ve üretim yöntemlerinde yenilik geliştirmek,
- ▶ Ürün kalitesini veya standardını yükseltmek,
- ▶ Verimliliği artırmak,
- ▶ Üretim maliyetlerini düşürmek,
- ▶ Teknolojik bilgiyi ticarileştirmek,
- ▶ Teknoloji yoğun üretim ve girişimciliği desteklemek,
- ▶ Küçük ve orta ölçekli işletmelerin yeni ve ileri teknolojilere uyumunu sağlamak,
- ▶ Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulunun kararları da dikkate alınarak teknoloji yoğun alanlarda yatırım olanakları yaratmak,
- ▶ Araştırmacı ve vasıflı kişilere iş imkânı yaratmak,
- ▶ Teknoloji transferine yardımcı olmak,
- ▶ Yüksek/ileri teknoloji sağlayacak yabancı sermayenin ülkeye girişini hızlandıracak teknolojik alt yapıyı sağlamak

amaçlanmıştır.

5 | 4691 sayılı Kanunun kapsamı nedir?

Anılan Kanun, Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin kuruluşunu, işleyişini, yönetim ve denetimini ve bunlarla ilgili kişi ve kuruluşların görev, yetki ve sorumluluklarını kapsar.

6 | 4691 sayılı Kanun ile sağlanan istisna ve destekler nelerdir?

4691 Sayılı Kanun kapsamında faaliyette bulunan mükelleflere kurumlar vergisi, gelir vergisi, damga vergisi, katma değer vergisi istisnası, sigorta primi desteği ile Ar-Ge, yenilik ve tasarım projeleri ile ilgili araştırmalarda kullanılmak üzere ithal edilen eşyaya ilişkin gümrük vergisi, fon, damga vergisi ve harç istisnası sağlanmıştır.

7 | Kanunun yürürlük tarihi ve son uygulama tarihi nedir?

Söz konusu Kanun 06.07.2001 tarihinde yürürlüğe girmiş olup, bu Kanun ile mükelleflere sağlanan vergisel teşvikler 31.12.2013 tarihine kadar geçerlidir. Diğer taraftan, 12.03.2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6170 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 4691 sayılı Kanun kapsamında sağlanan teşviklerin son uygulama tarihi 31.12.2023 olarak belirlenmiştir.

8 | 'Girişimci', 'Kurucu heyet', 'Yönetici şirket', 'Ar-Ge Projesi', 'Ar-Ge Personeli', 'Araştırmacı', 'Destek Personeli', 'Kuluçka Merkezi', 'Teknoloji Transfer Ofisi', 'Teknolojik Ürün', 'Teknisyen', 'Tasarım Projesi', 'Tasarım Personeli' ve 'Tasarımcı' kavramları neyi ifade etmektedir?

4691 sayılı Kanun uyarınca;

Girişimci: Bölgedeki hizmet ve imkânlardan yararlanmak isteyen veya yararlanmakta olan gerçek ve tüzel kişileri,

Kurucu heyet: Bölgenin içinde veya bulunduğu ilde yer alan en az bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü ya da kamu Ar-Ge merkez veya enstitüsü ve diğer kuruluş temsilcilerinden oluşan, Bölge yönetici şirketi kuruluşuna kadar geçen süreçte ilgili kurum ve kuruluşlar nezdinde Bölgenin kurulması ve ilgili tüm iş ve işlemlerden sorumlu heyeti,

Yönetici şirket: Bu Kanun'a uygun ve anonim şirket olarak kurulan, Bölgenin yönetimi ve işletmesinden sorumlu şirketi,

Ar-Ge Projesi: Amacı, kapsamı, genel ve teknik tanımı, süresi, bütçesi, özel şartları, diğer kurum, kuruluş, gerçek ve tüzel kişilerce sağlanacak aynı ve/veya nakdî destek tutarları, sonuçta doğacak fikri mülkiyet haklarının paylaşım esasları tespit edilmiş ve Ar-Ge faaliyetlerinin her safhasını belirleyecek mahiyette ve bilimsel esaslar çerçevesinde gerçekleştirilen araştırmacı ve/veya yazılımcı personel tarafından yürütülen projeyi,

Ar-Ge Personeli: Ar-Ge faaliyetlerinde doğrudan görevli araştırmacı, yazılımcı ve teknisyenleri,

Araştırmacı: Ar-Ge faaliyetleriyle yenilik tanımı kapsamındaki projelerde yeni bilgi, ürün, süreç, yöntem ve sistemlerin tasarım veya oluşturulması ile ilgili projelerin yönetilmesi süreçlerinde yer alan en az lisans mezunu uzmanları,

Destek Personeli: Ar-Ge veya tasarım faaliyetlerine katılan veya bu faaliyetlerle doğrudan ilişkili yönetici, teknik eleman, laborant, sekreter, işçi ve benzeri personeli,

Kuluçka Merkezi (İnkübatör): Özellikle genç ve yeni işletmeleri geliştirmek amacıyla; girişimci firmalara ofis hizmetleri, ekipman desteği, yönetim desteği, mali kaynaklara erişim, kritik iş ve teknik destek hizmetlerinin bir çatı altında tek elden sağlandığı yapıları,

Teknoloji Transfer Ofisi (TTO): Teknoloji geliştiricisi Ar-Ge kurum ve kuruluşları ile teknoloji kullanıcısı sanayi şirketleri veya diğer teknoloji ya da Ar-Ge kurum ve kuruluşları arasında bilgilendirme, koordinasyon, araştırmayı yönlendirme, yeni Ar-Ge şirketlerinin oluşturulmasını teşvik etme, işbirliği geliştirme, fikri mülkiyet haklarının korunması, pazarlanması, satılması, fikri mülkiyetin satışından elde edilen gelirlerin yönetilmesi konularında faaliyet gösteren yapıyı,

Teknolojik Ürün: Toplumsal ihtiyaçları karşılamak ve yaşam standardını yükseltmek amacıyla nitelikli işgücü tarafından bilimsel bilgi ve teknolojik araştırmalar kullanılarak ortaya çıkarılan, var olandan belirgin bir şekilde farklılık gösteren, katma değeri ve rekabet edebilirliği yüksek ürünü,

Teknisyen: Meslek Lisesi veya meslek yüksekokullarının tasarım, teknik, fen veya sağlık bölümlerinden mezun, teknik bilgi ve deneyim sahibi kişileri,

Tasarım Projesi: Amacı, kapsamı, genel ve teknik tanımı, süresi, bütçesi, özel şartları, diğer kurum, kuruluş, gerçek ve tüzel kişilerce sağlanacak aynı veya nakdî destek tutarları, sonuçta doğacak fikri mülkiyet haklarının paylaşım esasları tespit edilmiş ve tasarım faaliyetlerinin her safhasını belirleyecek mahiyette ve bilimsel esaslar çerçevesinde tasarımcı tarafından yürütülen projeyi,

Tasarım Personeli: Tasarım faaliyetlerinde doğrudan görevli tasarımcı ve teknisyenleri,

Tasarımcı: Tasarım faaliyetleri kapsamındaki projelerin gerçekleştirilmesi ve ilgili projelerin yönetilmesi süreçlerinde yer alan, üniversitelerin; mühendislik, mimarlık veya tasarım ile ilgili bölümlerinden mezun en az lisans derecesine sahip kişiler ile tasarım alanlarından herhangi birinde en az lisansüstü eğitim derecesine sahip diğer kişileri

ifade eder.

9 | Teknoloji geliştirme bölgesi nedir?

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'na göre teknoloji geliştirme bölgesi yüksek/ileri teknoloji kullanan ya da yeni teknolojilere yönelik firmaların, belirli bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü ya da Ar-Ge merkez veya enstitüsünün olanaklarından yararlanarak teknoloji veya yazılım ürettikleri/geliştirdikleri, teknolojik bir buluşu ticari bir ürün, yöntem veya hizmet haline dönüştürmek için faaliyet gösterdikleri ve bu yolla bölgenin kalkınmasına katkıda buldukları, aynı üniversite, yüksek teknoloji enstitüsü ya da Ar-Ge merkez veya enstitüsü alanı içinde veya yakınında; akademik, ekonomik ve sosyal yapının bütünleştiği siteyi veya bu özelliklere sahip teknopark ya da teknokenti ifade eder.

10 | İhtisas teknoloji geliştirme bölgesi nedir?

İhtisas teknoloji geliştirme bölgesi, aynı sektör grubunda ve bu sektör grubuna dâhil alt sektörlerde faaliyet gösteren girişimcilerin yer aldığı tematik teknoloji geliştirme bölgelerini ifade etmektedir.

11 | Gelir ve kurumlar vergisi teşvikinin kapsamı nedir?

Mükelleflerin münhasıran, teknoloji geliştirme bölgelerinde gerçekleştirdikleri yazılım, Ar-Ge ve tasarıma dayalı faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlar gelir ve kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.

Bölgede faaliyette bulunan mükelleflerin, bölge dışında gerçekleştirdikleri faaliyetlerinden elde ettiği kazançlar, yazılım Ar-Ge ve tasarım faaliyetlerinden elde edilmiş olsa dahi, istisnadan yararlanamaz.

Bir faaliyetin istisna kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceği konusunda Kanunda yer alan "Ar-Ge", "Tasarım" ve "Yazılım" ifadelerine ilişkin tanımlar esas alınacaktır.

İşletmeler, Bölgede başlatıp sonuçlandırdıkları Ar-Ge projeleri sonucu elde ettikleri teknolojik ürünün üretilmesi için gerekli yatırımı, yönetici şirketin uygun bulması ve bakanlığın izin vermesi şartıyla bölge içerisinde yapabilirler.

12 | Olağan ve olağan dışı faaliyet gelirlerinin istisna kapsamında değerlendirilmesi mümkün mü?

Bölgede faaliyet gösteren mükelleflerin esas faaliyetleri dışında ancak, normal ticari işlemleri kapsamında elde edecekleri gelirleri ile olağan dışı gelirlerinin istisna kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir. Bu kapsamda nakitlerin değerlendirilmesi sonucu oluşan faiz gelirleri, yabancı para cinsinden aktifler dolayısıyla oluşan kur farkları, iktisadi kıymetlerin elden çıkarılmasından doğan gelirler istisna kapsamında değerlendirilmez. Bununla birlikte, Ar-Ge, yazılım ve tasarım faaliyetlerine bağlı olarak bölge dışında gerçekleştirilen kurulum, test çalışmaları, onarım, eğitim, teknik hizmet ve danışmanlık gibi hizmetlerden sağlanan kazançların istisna kapsamında değerlendirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

13 | Mükelleflerin teknoloji geliştirme bölgesinde faaliyete geçmeden önce başladıkları projelerin istisna kapsamında değerlendirilmesi mümkün mü?

Mükelleflerin bölgede faaliyete geçtikleri tarih itibarıyla tamamlamış oldukları yazılım ve Ar-Ge'ye dayalı projelerden elde edecekleri kazançların istisna kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir.

Diğer taraftan, mükelleflerin bölgede faaliyete geçmeden önce başlayıp, bölgede faaliyete geçtikten sonra da devam ettirdikleri yazılım, Ar-Ge ve tasarıma dayalı projelerden sağladıkları kazancın ancak, projenin bölgede gerçekleştirilen kısmına ilişkin kazanç kısmı istisnadan yararlanabilecektir.

14 | Müşterek genel giderler ve amortismanların dağıtımı ne şekilde yapılmaktadır?

İstisna kapsamına giren faaliyetler ile bu kapsama girmeyen işlerin birlikte yapılması hâlinde, müşterek genel giderlerin bu faaliyetler ile ilgili olarak cari yılda oluşan maliyetlerin birbirine oranı esas alınarak dağıtılması gerekir.

Mükelleflerin istisna kapsamına giren ve girmeyen faaliyetlerinde müştereken kullandığı tesisat, makine ve ulaştırma vasıtalarının amortismanlarının ise bunların her bir işte kullanıldıkları gün sayısına göre dağıtımının yapılması gerekmektedir.

15 | Kurumlar vergisi istisnasından yararlandırılacak kazanç tutarı nasıl tespit edilecektir?

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ile sağlanan istisna bir kazanç istisnasıdır. Dolayısıyla, istisna tutar, istisna kapsamında olan projeler ile ilgili olarak elde edilen hasıllardan proje maliyetinin düşülmesi suretiyle hesaplanacaktır.

16 | Pazarlama faaliyetlerine isabet eden kazançların kurumlar vergisi istisnasından yararlandırılabilmesi mümkün mü?

Teknoloji geliştirme bölgelerinde Ar-Ge, tasarım ve yazılım faaliyetinde bulunan şirketlerin bu faaliyetler sonucu buldukları ürünleri kendilerinin seri üretime tabi tutarak pazarlamaları hâlinde elde edilen kazancın yalnızca lisans, patent gibi gayri maddi haklara isabet eden kısmı istisnadan yararlandırılacaktır. Dolayısıyla, ürünlerin/hizmetlerin satış fiyatı ve maliyetleri içerisinde yer alan tüm unsurların transfer fiyatlandırması esaslarına göre ayrıştırılması ve istisna kazancın bu şekilde tespit edilmesi gerekmektedir. Üretim ve pazarlama organizasyonu nedeniyle doğan kazancın diğer kısmı ise istisna kapsamında değerlendirilmeyecektir.

17 | İstisna kapsamında değerlendirilebilecek diğer faaliyetler nelerdir?

Lisans, patent gibi gayri maddi haklara bağlanmamış olmakla birlikte uyarılama, yerleştirme, geliştirme, revizyon, ek yazılım gibi faaliyetlerden elde edilen kazançlar istisna kapsamında değerlendirilebilecektir.

18 | Muhasebe kayıtları nasıl tutulacaktır?

İstisnadan yararlanacak kazancın tespiti açısından, mükelleflerin istisna kapsamına giren üretim faaliyetlerine ilişkin kazançlar ile istisna kapsamında değerlendirilmeyecek faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlarının ayrımını yapabilecek şekilde muhasebe kayıtlarını tutmaları gerekmektedir.

İstisna kazancın tutarı ile gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespiti açısından, istisna kapsamında olan faaliyetler ile diğer faaliyetlere ilişkin hasılat, maliyet ve gider unsurlarının ayrı ayrı izlenmesi gerekmektedir.

19 | Bölgelerde faaliyet gösteren şubelerin ayrı defter tutması ve belge bastırması zorunlu mudur?

Merkezi bölge dışında olan şubeler için ayrı defter tutulması ve ayrı belge bastırılması mecburi değildir. Diğer taraftan, istisnanın uygulanabilmesi için kayıt sisteminin merkez ve şube faaliyetlerinin ayrı ayrı izlenmesini, merkez ve şubeye atfedilecek gelir ve giderlerin birbiri ile karıştırılmamasını temin edecek şekilde oluşturulması gerekmektedir. Bu amaçla, ayrı defter tutulması ve belge bastırılması da mümkün bulunmaktadır.

20 | İstisna kazanç beyannamede hangi satırda gösterilmelidir?

İstisna kapsamındaki kazançlar kurumlar vergisi beyannamesinin "Zarar Olsa Dahi İndirilecek İstisnalar" bölümünde yer alan "Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde Elde Edilen Kazançlar" satırında gösterilir.

İstisna uygulamasına ilişkin olarak yıllık vergilendirme dönemi esas alınarak yapılan açıklamalar, mükelleflerin geçici vergi dönemleri itibarıyla hesaplayacakları kazancın tespiti açısından da geçerlidir.

21 | Proje zararları diğer faaliyetlerden elde edilen kazançtan indirilebilir mi?

Kazancı istisna kapsamında olan projelerin zararları sonuçlanması hâlinde bu zararların diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlardan indirilmesi mümkün değildir. Söz konusu zarar tutarı kurum kazancının tespitinde matraha ilave kalemler olarak dikkate alınmalıdır.

22 | Bölgede yürütülen projelere ilişkin dışarıdan sağlanan hibe ve destekler kazancın tespitinde ne şekilde dikkate alınacaktır?

Bölgede faaliyet gösteren mükelleflere geri ödeme koşuluyla sermaye desteği olarak sağlanan yardımlar borç mahiyetinde olduğundan ticari kazancın tespitinde dikkate alınmamaktadır. Diğer taraftan, bölgede faaliyet gösteren mükelleflere istisnadan yararlanan Ar-Ge projelerine ilişkin olarak TÜBİTAK vb. kurumlar tarafından hibe şeklinde sağlanan destek tutarları ile diğer kurumların bu mahiyetteki bağış ve yardımları kurum kazancına dahil edilecek ve istisnadan yararlandırılacaktır.

23 | Ücretlere ilişkin gelir vergisi teşvikinin kapsamı nedir?

Bölgede çalıştırılan araştırmacı, yazılımcı, tasarım ve Ar-Ge personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri gelir vergisinden istisnadır.

Bu nitelikleri haiz olsalar dahi, bir personelin araştırma, yazılım, tasarım ve Ar-Ge çalışmaları dışında kalan görevleri dolayısıyla ödenen ücretlerin istisna kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir.

Ancak, bölgede bulunan ve tasarım veya Ar-Ge faaliyetlerine katılan veya bu faaliyetlerle doğrudan ilişkili yönetici, teknik eleman, laborant, sekreter, işçi ve benzeri personelin ücretlerinin (destek personeli), söz konusu personel sayısının Ar-Ge ve tasarım personeli sayısının yüzde onunu aşmaması şartı ile gelir vergisinden müstesna tutulabilmesi mümkündür.

24 | Personelin bölge dışı çalışmaları karşılığında elde ettiği ücretler için gelir vergisi istisnası uygulanması mümkün müdür?

Dışarıda geçirilen sürelerin sınırlarının kararlaştırılmasına yönelik olarak 2016/9091 sayılı Bakanlar Kurulu kararı 11 Ağustos 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmış olup, söz konusu karar kapsamında; teknoloji geliştirme bölgelerinde yer alan işletmelerde çalışan Ar-Ge veya tasarım personelinin bu merkezlerde yürüttüğü projelerle doğrudan ilgili olmak şartıyla aşağıda belirtilen faaliyetlerin teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketinin onayının alınması ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın bilgilendirilmesi kaydıyla, bu faaliyetlere ilişkin ücretlerin %100'ü gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilecektir.

- a) Laboratuvar analiz, test ve deney çalışmaları,
- b) Diğer Ar-Ge veya tasarım merkezlerinde yapılan çalışmalar,
- c) Saha araştırması,

- ç) Prototip geliştirmeye yönelik faaliyetler,
- d) Projelerde görev alan personel ile sınırlı olmak kaydıyla bilimsel içerikteki etkinlikler.

4691 sayılı "Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu" kapsamında kurulan teknoloji geliştirme bölgelerinde yer alan işletmelerde en az 1 yıl süreyle çalışan Ar-Ge veya tasarım personelinin yüksek lisans yapanlar için bir buçuk yılı, doktora yapanlar için iki yılı geçmemek kaydıyla merkez veya bölge dışında geçirdiği süreler (aylık ders saati kadar) ilişkin ücretlerin %100'ü teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketinin onayının alınması ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın bilgilendirilmesi kaydıyla, gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilecektir.

25 | Hafta tatili, yıllık ücretli izin ve ek ödemelerin istisnadan yararlandırılması mümkün müdür?

Bölgede çalıştırılan araştırmacı, yazılımcı ve Ar-Ge personelinin kanuni izin süreleri içerisinde hak kazandıkları ücretlerin de istisnaya konu edilmesi mümkündür.

Mükelleflerce, anılan personele çeşitli adlarla yapılan ve ücret olarak değerlendirilecek ödemeler de (prim, ikramiye vb.) istisna kapsamında olacaktır.

26 | Damga vergisi teşvikinin kapsamı nedir?

Bölgede çalışan araştırmacı, yazılımcı ve Ar-Ge personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri damga vergisinden istisna olup, damga vergisine tabi diğer kağıtlar için istisna uygulaması öngörülmemiştir.

Öte yandan Yönetici Şirketin, bu kanunun uygulanması ile ilgili olarak düzenlenen kağıtlarda ve yapılan işlemlerde damga vergisi ve harç muafiyeti bulunmaktadır.

Bölgelerde Kanun kapsamında yürütülen yazılım, Ar-Ge, yenilik ve tasarım projeleri ile ilgili araştırmalarda kullanılmak üzere ithal edilen eşya, gümrük vergisi ve her türlü fondan, bu kapsamda düzenlenen kağıtlar ve yapılan işlemler damga vergisi ve harçtan istisnadır.

27 | Ücretlere ilişkin istisnanın uygulanmasında yönetici şirketin sorumluluğu var mıdır?

Yönetici şirket, ücreti gelir vergisi istisnasından yararlanan kişilerin bölgede fiilen çalışıp çalışmadığını denetler. Bölge dışında geçirilen sürenin Bölgede yürütülen görevle ilgili olmadığını tespit edilmesi hâlinde, ziyaa uğratılan vergi ve buna ilişkin cezalardan ilgili işletme sorumludur.

28 | Sigorta primi desteğinden yararlanılmasına ilişkin şartlar nelerdir?

4691 Sayılı Kanun kapsamında ücreti gelir vergisinden istisna tutulmuş fiilen çalışan personelin gelir vergisi istisnasının uygulandığı sürece, gelir vergisinden istisna tutulan ücretleri üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesinin yarısı, her bir çalışan için Maliye Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

29 | Katma değer vergisi istisnasının kapsamı nedir?

KDV Kanunu'nun geçici 20. maddesi uyarınca, 4691 Sayılı Kanun'a göre teknoloji geliştirme bölgesinde faaliyette bulunan girişimcilerin kazançlarının gelir veya kurumlar vergisinden istisna bulunduğu süre içinde münhasıran bu bölgelerde ürettikleri ve sistem yönetimi, veri yönetimi, iş uygulamaları, sektörel, internet, mobil ve askeri komuta kontrol uygulama yazılımı şeklindeki teslim ve hizmetleri katma değer vergisinden müstesnadır.

30 | İstisna işlemlere ilişkin yüklenilen KDV'lerin düzeltilmesi gerekir mi?

İstisna KDV Kanunu açısından kısmi istisna kapsamında olduğundan istisnaya konu işlemlerle ilgili yüklenilen katma değer vergilerinin mükelleflerin vergiye tabi işlemleri üzerinden hesapladıkları katma değer vergisinden indirmeleri KDV Kanunu'nun 30/a maddesi uyarınca söz konusu değildir. Ancak, indirilemeyen katma değer vergisi işin mahiyetine göre gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınabilmektedir.

31 | Kanun hükümlerine göre bildirim ve beyan yükümlülüğünün kapsamı nedir?

19.06.2002 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği'nin 37. maddesinde, yönetici şirketin kuruluşunun Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilanından sonra Maliye Bakanlığı'na başvuruda bulunacağı; bölgede yer alan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, münhasıran bu bölgedeki yazılım ve Ar-Ge faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlarının gelir ve kurumlar vergisinden istisna edilebilmesi için Maliye Bakanlığı'na müracaat edecekleri, bu müracaata bölgede faaliyette bulunduğunu gösteren yönetici şirketten alınan bir belgenin ekleneceği; girişimcilerin, istihdam ettikleri tüm araştırmacı, yazılımcı ve Ar-Ge projelerindeki personelin listesini, görev tanımlarını, nitelik ve çalışma sürelerini yönetici şirkete onaylattıktan sonra aylık olarak Maliye Bakanlığı'na bildirecekleri ifade edilmiştir.

Söz konusu yönetmelikte başvuru, müracaat ve bildirimlerin yapılacağı yer Maliye Bakanlığı olarak belirtilmekle birlikte, bu bildirimler bölgede faaliyet gösteren mükelleflerin kurumlar vergisi yönünden bağlı oldukları vergi dairesine yapılacaktır. Ayrıca bir örneğinin de muhtasar beyanname yönünden bağlı olunan vergi dairesine bildirilmesi gerekmektedir.

Vergi dairelerince mükelleflere istisna uygulamasına ilişkin olarak herhangi bir belge verilmesi söz konusu değildir.

10 Ağustos 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği ile 4691 sayılı Kanun'un geçici 2 nci maddesinde yer alan istisnalara ilişkin açıklamalar yapılmıştır. Yönetmelikte, Bilim ve Teknoloji Genel Müdürlüğü'nce belirlenen şekle uygun olarak hazırlanmış olan, Bölge yönetici şirket ve bölgede bulunan girişimcilerin faaliyetlerine ilişkin, kendi serbest muhasebeci mali müşaviri veya yeminli mali müşavirince onaylı yıllık bilgiler her yılın Mayıs ayı sonuna kadar elektronik ortamda Bilim ve Teknoloji Genel Müdürlüğüne iletileceği belirtilmiştir.

32 | İstisna ile diğer teşvik uygulamalarından aynı anda faydalanılabilecek midir?

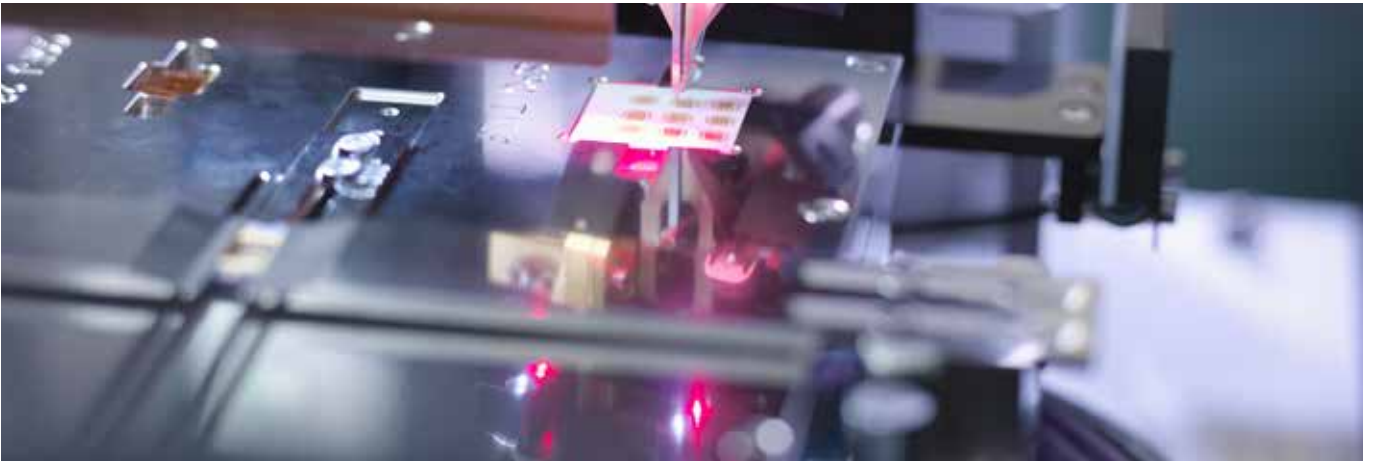
Hem 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun geçici 2 nci maddesinde hem de Kurumlar Vergisi Kanunu 5/B maddesinde yer alan şartlar sağlansa dahi Kurumlar Vergisi Kanunu 5/B maddesi kapsamında buluşlardan elde edilen kazançlara bu istisnalardan sadece biri uygulanabilmektedir. Dolayısıyla, buluşlarından elde ettikleri kazançları için Kurumlar Vergisi Kanunu 5/B maddesinde yer alan istisnadan yararlanan mükellefler bu kazançları için ayrıca Teknokent kazanç istisnasından yararlanamayacaklardır.

33 | Bölgede faaliyette bulunanlara iştirak edenlere sağlanan desteğin kapsamı nedir?

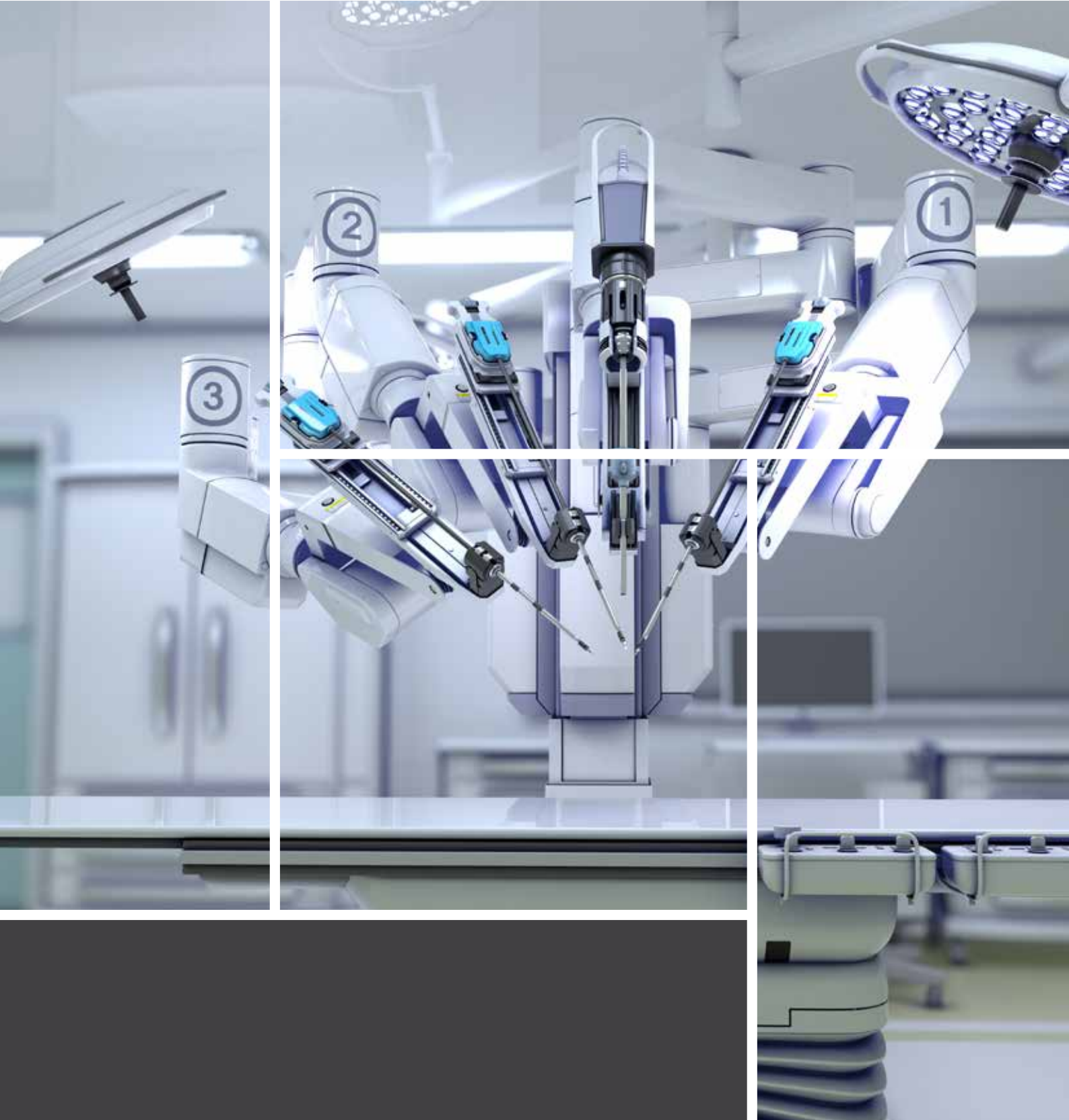
31.12.2023 tarihine kadar uygulanmak üzere, Bölgede faaliyette bulunanlara Bakanlık tarafından uygun görülen alanlarda gerçekleştirecekleri projelerinin finansmanında kullanılmak üzere gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından sağlanan sermaye destekleri, Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesi uyarınca ticari kazancın ve Kurumlar Vergisi Kanununun 10 uncu maddesine göre kurum kazancının tespitinde indirim konusu yapılır.

34 | Sermaye desteklerine ilişkin desteğin sınırı nedir?

Sermaye destekleri, beyan edilen gelirin veya kurum kazancının yüzde onunu ve öz sermayenin yüzde yirmisini aşmamak üzere kazancın tespitinde indirim konusu yapılır. İndirim konusu yapılacak tutar yıllık olarak 500.000 Türk lirasını aşamaz.

III. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu kapsamında sağlanan Ar-Ge Tasarım destek ve teşvikleri

35 | Kurumlar Vergisi Kanunu kapsamında Ar-Ge faaliyetlerine sağlanan destekler nelerdir?

6518 sayılı Kanun'la Kurumlar Vergisi Kanunu'na eklenen "Sınai mülkiyet haklarında istisna" başlıklı 5/B maddesi ile Türkiye'de gerçekleştirilen araştırma, geliştirme ve yenilik faaliyetleri ile yazılım faaliyetleri neticesinde ortaya çıkan buluşlardan 01.01.2015 tarihinden itibaren elde edilen kazanç ve iratlara yönelik istisna uygulaması düzenlenmiştir.

36 | İstisna kapsamına dahil kazançlar nelerdir?

Kurumlar vergisi mükellefleri tarafından Türkiye'de gerçekleştirilen araştırma, geliştirme ve yenilik faaliyetleri ile yazılım faaliyetleri neticesinde ortaya çıkan buluşların;

- ▶ Kiralanması neticesinde elde edilen kazanç ve iratların
- ▶ Devri veya satışı neticesinde elde edilen kazançların,
- ▶ Türkiye'de seri üretime tabi tutularak pazarlanmaları hâlinde elde edilen kazançların,
- ▶ Türkiye'de gerçekleştirilen üretim sürecinde kullanılması sonucu üretilen ürünlerin satışından elde edilen kazançların patentli veya faydalı model belgeli buluşa atfedilen kısmının

%50'si maddede belirtilen şartların yerine getirilmesi hâlinde kurumlar vergisinden müstesnadır.

37 | İstisnadan kimler yararlanabilecek?

İstisna uygulamasından kurumlar vergisi mükellefleri ile gelir vergisi mükellefleri yararlanabilecektir.

İstisna şartlarının sağlanması kaydıyla, gerçek veya tüzel kişilerin tam veya dar mükellefiyete tabi olmasının istisna uygulanmasında bir önemi yoktur. Dar mükellef kurumların, Türkiye'de gerçekleştirdikleri araştırma, geliştirme ve yenilik faaliyetleri ile yazılım faaliyetleri neticesinde ortaya çıkan buluşları için patent veya faydalı model belgesi almaları hâlinde, bu buluşlarından elde edecekleri kazanç ve iratları için istisna hükümlerinden faydalanmaları mümkün olacaktır.

38 | İstisnadan yararlanma şartları nelerdir?

İstisna uygulamasından yararlanacak mükelleflerin;

- ▶ Buluşlara ilişkin araştırma, geliştirme ve yenilik faaliyetleri ile yazılım faaliyetlerinin Türkiye'de gerçekleştirilmesi
- ▶ İncelemeli sistemle patent veya olumlu araştırma raporu sonucunda faydalı model belgesi alınması
- ▶ İstisna uygulamasından yararlanacak kişilerden olunması
- ▶ İstisnadan yararlanacak kişilerin Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde ikametgahı olunması veya sınai veya ticari faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişiler veya Paris Anlaşması hükümleri dahilinde başvuru hakkına sahip olunması

- ▶ Patent veya faydalı model belgesi üzerinde tekel niteliğinde özel bir ruhsata sahip olunması
- ▶ Patent veya faydalı model belgesi için sağlanan koruma süresinin aşılmaması olması

gerekmektedir.

39 | İstisna uygulaması ne şekilde gerçekleştirilmektedir?

İstisna uygulamasına patent veya faydalı model belgesinin verildiği tarihten itibaren başlanır ve ilgili patent veya faydalı model belgesi için sağlanan koruma süresi aşılmamak kaydıyla bu istisnadan yararlanılabilir. Buluşun üretim sürecinde kullanılması sonucu üretilen ürünlerin satışından elde edilen kazançların, patentli veya faydalı model belgeli buluşa atfedilen kısmı, ayrıştırılmak suretiyle transfer fiyatlandırması esaslarına göre tespit edilir.

Buluşun, istisnadan yararlanılacak ilk yıl oluşturacağı katma değer dikkate alınarak devri veya satışı hâlindeki değerinin tespitine yönelik Maliye Bakanlığı tarafından değerlendirme raporu düzenlenmesi şartına ilişkin Kanunun 5/B maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendi 6728 sayılı Kanunun 57 nci maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. Dolayısıyla, 6728 sayılı Kanunla yapılan söz konusu değişiklikle bu Kanunun yürürlük tarihi olan 09.08.2016 tarihinden itibaren, Maliye Bakanlığı tarafından değerlendirme raporu düzenlenmeksizin, şartları taşıyan mükellefler istisnadan yararlanabileceklerdir.

40 | 9 Ağustos 2016 tarihinden önce değerlendirme raporu düzenlenmesi amacıyla başvurular istisnadan faydalanabilecek midir?

İstisna uygulamasında değerlendirme raporu düzenlenmesine ilişkin şartı kaldıran 6728 sayılı Kanunun 57 nci maddesinin yürürlük tarihi 09.08.2016 olup aynı Kanunun Geçici 1 inci maddesinin üçüncü fıkrasıyla bu tarihten önce, anılan madde kapsamında değerlendirme raporu düzenlenmesi amacıyla Maliye Bakanlığı'na başvuran mükelleflerin söz konusu başvurularına ilişkin patent veya faydalı model belgelerine konu buluşlarından 01.01.2015 tarihinden itibaren elde ettikleri kazançları hakkında, 5520 sayılı Kanunun 5/B maddesinin bu Kanunla yapılan değişiklik sonrası hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir. Buna göre, 09.08.2016 tarihinden önce, istisnadan yararlanmak üzere değerlendirme raporu düzenlenmesi amacıyla Gelir İdaresi Başkanlığı'na başvuruda bulunmuş olan mükellefler, başvurularına konu bu buluşlarından 01.01.2015 tarihinden itibaren elde ettikleri kazançları için değerlendirme raporu düzenlenmeksizin istisnadan faydalanabileceklerdir.

41 | İstisna kazancın tespiti nasıl yapılmaktadır?

Patentli veya faydalı model belgeli buluşlardan elde edilen kazançların %50'si kurumlar vergisinden müstesnadır. Kazanç tespiti ile ilgili olarak ayrıntılı örneklere 11 seri no'lu kurumlar vergisi genel tebliğinde yer verilmiştir.

42 | Buluşun üretim sürecinde kullanılması hâlinde kazancın tespiti nasıl yapılmaktadır?

Buluşun üretim sürecinde kullanılması sonucu üretilen ürünlerin satışından elde edilen kazançların, patentli veya faydalı model belgeli buluşa atfedilen kısmı, ayrıştırılmak suretiyle transfer fiyatlandırması esaslarına göre tespit edilecektir. Transfer fiyatlandırması suretiyle ayrıştırma yöntemi yerine satış, hasılat, gider, harcama, maliyet veya benzeri unsurları dikkate alarak kazancın ayrıştırılmasında basitleştirilmiş yöntemler tespit etmeye Maliye Bakanlığı yetkili kılınmıştır. Bu kapsamda, patentli veya faydalı model belgeli buluşunu üretim sürecinde kullanan mükelleflerin tercih etmeleri hâlinde, ürettikleri ürünlerin satışından elde ettikleri kazançlarının patentli veya faydalı model belgeli buluşa atfedilen kısmını, maliyet unsurlarını dikkate alarak da ayrıştırmaları mümkündür. Bu şekilde patentli veya faydalı model belgeli buluşa atfedilen kazancın ayrıştırılmasında, buluşun üretilen ürünlerin toplam maliyeti içerisindeki payı dikkate alınacaktır.

43 | Buluşun üretilen ürünlerin toplam maliyeti içerisindeki payının tespitinde hangi giderler dikkate alınacaktır?

Buluşun üretim sürecinde kullanılmasıyla ilgili olarak katılanlar;

- ▶ İlk madde ve malzeme giderleri
- ▶ Aktifleştirilen Ar-Ge harcamaları için ayrılan amortismanlar
- ▶ Genel üretim giderlerinden düşen pay
- ▶ İşçilik giderleri
- ▶ Genel yönetim giderlerinden düşen pay

gibi tüm giderler dikkate alınacaktır.

44 | Kesinti uygulaması ne şekilde olacaktır?

İstisna uygulaması, patent veya faydalı model belgesi alınan buluş dolayısıyla elde edilen kazanç ve iratlar üzerinden Kurumlar Vergisi Kanunu 30 uncu maddesi kapsamında vergi kesintisi yapılmasına engel teşkil etmeyecektir. Ancak, Kanunun 5/B maddesi kapsamında istisnadan yararlanılabilecek serbest meslek kazançları ile gayrimenkul sermaye iratları üzerinden yapılacak vergi kesintisi %50 indirimli olarak uygulanacaktır. Kazanç ve iratları kesinti yoluyla vergilenen ve beyanname vermesi gerekmeyen mükellefler için indirimli vergi kesintisi en fazla 5 yıl süre ile uygulanacaktır.

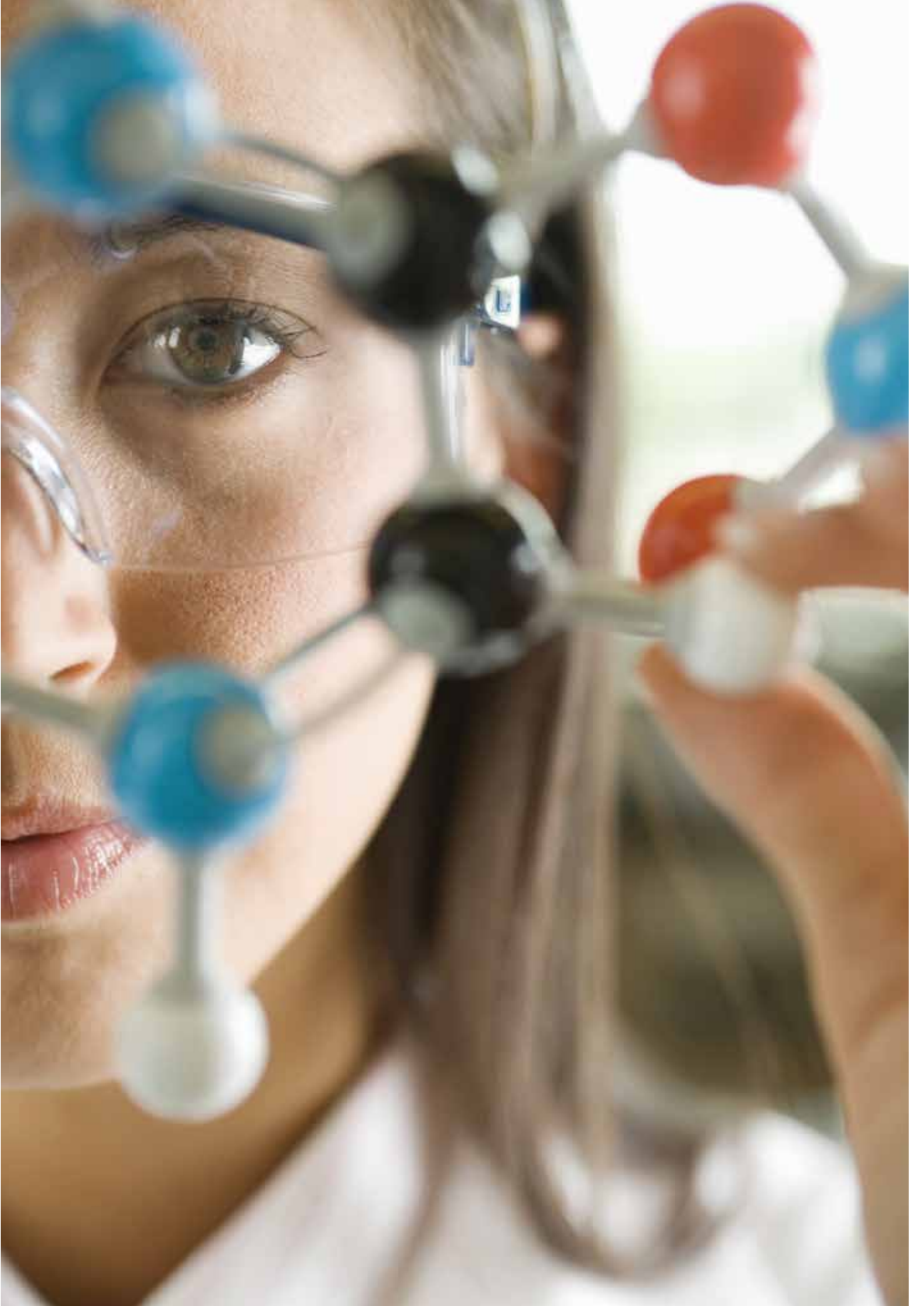
45 | 1 Ocak 2015 tarihinden önce tecil edilmiş patentli veya faydalı model belgeli buluşlar istisnadan faydalanabilecek midir?

01.01.2015 tarihinden önce alınan ve koruma süresi henüz dolmamış olan patent veya faydalı model belgelerine ilişkin buluşlardan 01.01.2015 tarihinden itibaren kalan koruma süresince elde edilen kazanç ve iratlar için istisnadan yararlanılabilecektir. Ancak, koruma süresi 01.01.2015 tarihinden önce dolmuş olan patentli veya faydalı model belgeli buluşlardan elde edilen kazanç ve iratlar için istisnadan yararlanılamayacaktır.

46 | Sınai mülkiyet hakkının istisnadan yararlanması için tescil edilmesi gerekli midir?

Patent veya faydalı model belgesinin devredilmesi, satılması veya inhisarı lisans verilmesi dahil kiralınması durumlarında bu istisnadan yararlanılabilmesi için devir, satış veya kiralama işlemlerinin Türk Patent Enstitüsü tarafından tutulan sicile tescil edilmesi gerekmektedir.

Patent veya faydalı model belgesini devralanlar, satın alanlar veya inhisarı lisans sahipleri, şartların sağlanması kaydıyla, bu işlemlerin Sicile tescil edildiği tarihten itibaren istisnada yararlanabileceklerdir.

IV. 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında sağlanan Ar-Ge Tasarım destek ve teşvikleri

47 | 5746 sayılı Kanun'un amacı nedir?

Ar-Ge, yenilik ve tasarım yoluyla ülke ekonomisinin uluslararası düzeyde rekabet edebilir bir yapıya kavuşturulması için teknolojik bilgi üretilmesini, üründe ve üretim süreçlerinde yenilik yapılmasını, ürün kalitesi ve standardının yükseltilmesini, verimliliğin artırılmasını, üretim maliyetlerinin düşürülmesini, teknolojik bilginin ticarileştirilmesini, rekabet öncesi işbirliklerinin geliştirilmesini, teknoloji yoğun üretim, girişimcilik ve bu alanlara yönelik yatırımlar ile Ar-Ge'ye, yeniliğe ve tasarıma yönelik doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının ülkeye girişinin hızlandırılmasını, Ar-Ge ve tasarım personeli ve nitelikli işgücü istihdamının artırılmasını desteklemek ve teşvik etmek amaçlanmıştır.

48 | 5746 sayılı Kanun'un kapsamı nedir?

Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı tarafından 3624 Sayılı Kanun'a göre oluşturulan teknoloji merkezleri (teknoloji merkezi işletmeleri) ile Türkiye'deki Ar-Ge merkezleri ile tasarım merkezleri, Ar-Ge projeleri, tasarım projeleri ve rekabet öncesi işbirliği projeleri ve teknogirişim sermayesine ilişkin destek ve teşvikleri kapsamaktadır.

49 | Ar-Ge ve tasarım teşvik unsurları nelerdir?

- Ar-Ge ve tasarım indirimi
- Gelir vergisi stopajı teşviki
- Sigorta primi desteği
- Damga vergisi istisnası
- Teknogirişim sermayesi desteği
- Rekabet öncesi işbirliği projeleri desteği
- Temel bilim desteği
- Gümrük vergisi istisnası

50 | Kanun'un yürürlük tarihi ve son uygulama tarihi nedir?

Kanun, 31.12.2023 tarihine kadar uygulanmak üzere 01.04.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

51 | Kanun ile sağlanan destek ve teşvik unsurlarından ne zaman yararlanılmaya başlanabilecektir?

Kanun ile sağlanan destek ve teşvik unsurlarından;

- Teknoloji merkezi işletmelerinde Ar-Ge, yenilik veya tasarım projesinin onaylandığı tarihten itibaren ve proje süresince,
- Ar-Ge veya Tasarım merkezlerinde Ar-Ge veya Tasarım Merkezi Belgesinin alındığı tarihten itibaren,
- Kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan vakıflar tarafından desteklenen Ar-Ge, yenilik veya tasarım projelerine yönelik destek karar yazısının düzenlendiği tarihten itibaren ve proje destek süresince,
- TÜBİTAK tarafından yürütülen Ar-Ge veya tasarım projelerinde proje sözleşmesinin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ve proje süresince,

- Türkiye'nin antlaşmalarla taraf olduğu ikili ya da çok taraflı uluslararası Ar-Ge işbirliği fonlarından mali olarak desteklenen projelerde TÜBİTAK onay yazısının düzenlendiği tarihten itibaren proje süresince yararlanılabilecektir.
- yararlanılabilecektir.

52 | Ar-Ge merkezi nedir?

Dar mükellef kurumların Türkiye'deki işyerleri dahil, kanuni veya iş merkezi Türkiye'de bulunan sermaye şirketlerinin; organizasyon yapısı içinde ayrı bir birim şeklinde örgütlenmiş, münhasıran yurtiçinde araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan ve en az 15 (bazı sektörler için 30) tam zaman eşdeğer Ar-Ge personeli istihdam eden, yeterli Ar-Ge birikimi ve yeteneği olan birimleridir.

53 | Ar-Ge ve tasarım merkezi için gerekli asgari personel sayısı ve tam zaman eşdeğer personel sayısı kaçtır?

Teşvikten yararlanmak için Ar-Ge merkezlerinde en az on beş, 2016/9093 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında belirtilen sınıflarda yer alan sektörler için otuz tam zaman eşdeğer Ar-Ge personeli, tasarım merkezlerinde ise en az 10 (on) tam zaman eşdeğer tasarım personeli istihdam edilmesi gerekmektedir.

54 | Otuz tam zaman eş değer personel sayısı zorunluluğu getirilen sektörler hangileridir?

1 Mart 2016 tarihinde yürürlüğe giren 6676 sayılı Kanun ile Bakanlar Kurulu, Ar-Ge Merkezi kurmak için gerekli en az Ar-Ge personeli sayısını sektörler itibarıyla farklılaştırmaya ve 30 olarak belirlenmiş personel sayısını 15'e düşürmeye yetkili kılınmıştır. 11 Ağustos 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2016/9093 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Ar-Ge merkezlerinde istihdam edilebilecek tam zaman eş değer Ar-Ge personeli sayısı 15'e düşürülmüştür. Avrupa Topluluğuna Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması'na (Nace Rev.2) göre aşağıda belirtilen sınıflarda yer alan sektörler için tam zaman eş değer personel sayısı 30 olarak belirlenmiştir.

- C - İmalat başlığı altında yer alan:
 - 29 - Motorlu kara taşıtları, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı bölümü altındaki tüm sınıflar
 - 30 - Diğer ulaşım araçlarının imalatı bölümü altındaki aşağıdaki sınıflar
 - 30.30 - Hava taşıtları ve uzay araçları ile bunlarla ilgili makinelerin imalatı
 - 30.40 - Askeri savaş araçlarının imalatı
 - 30.91 - Motosiklet imalatı
 - 30.99 - Başka yerde sınıflandırılmamış diğer ulaşım ekipmanlarının imalatı

55 | Tam zaman eşdeğer personel sayısı hesaplaması nasıl yapılmaktadır?

Teşvikten yararlanmak için Ar-Ge merkezlerinde en az on beş, 2016/9093 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında belirtilen sınıflarda yer alan sektörler için otuz tam zaman eşdeğer Ar-Ge personeli, tasarım merkezlerinde ise en az 10 (on) tam zaman eşdeğer tasarım personeli istihdam edilmesi gerekmektedir.

Tam zaman eşdeğer personeli sayısı; çalışan personelin, çalışma sürelerine göre üçer aylık dönemler itibarıyla toplam çalışma süresinin, bir kişinin üç aylık tam zamanlı çalışma süresine bölünmesi suretiyle hesaplanır. Haftada kırk beş saatin üzerindeki ve ek çalışma süreleri bu hesaplamada dikkate alınmaz. Ar-Ge ve tasarım merkezleri dışında, teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge, yenilik veya tasarım projelerinde, teknogirişim sermaye desteklerinden yararlanan işletmelerde ve rekabet öncesi işbirliği projelerinde gelir vergisi stopajı teşvikinden yararlanmak için personel sınırlaması bulunmamaktadır.

Gelir vergisi stopajı teşvikinin hesaplanmasında, personelin fiilen Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetlerine ayırdıkları zamanın toplam çalışma zamanına oranı dikkate alınacaktır.

56 | Ar-Ge personeli kimdir?

Ar-Ge faaliyetlerinde doğrudan görevli araştırmacı ve teknisyenler Ar-Ge personeli.

Araştırmacı: Ar-Ge faaliyetleri ile yenilik tanımı kapsamındaki projelerde, yeni bilgi, ürün, süreç, yöntem ve sistemlerin tasarım veya oluşturulması ve ilgili projelerin yönetilmesi süreçlerinde yer alan en az lisans mezunu uzmanlar.

Teknisyen: Meslek lisesi veya meslek yüksekokullarının tasarım, teknik, fen veya sağlık bölümlerinden mezun, teknik bilgi ve deneyim sahibi kişileri,

Destek personeli: Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetlerine katılan veya bu faaliyetlerle doğrudan ilişkili yönetici, teknik eleman, laborant, sekreter, işçi ve benzeri kişileri ifade etmektedir.

57 | Tasarım merkezi nedir?

Tasarım projelerini veya sözleşme çerçevesinde siparişe dayalı olarak yürütülen tasarım faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere kurulan ve dar mükellef kurumların Türkiye'deki iş yerleri dâhil, kanuni veya iş merkezi Türkiye'de bulunan sermaye şirketlerinin; organizasyon yapısı içinde ayrı bir birim şeklinde örgütlenmiş, münhasıran yurt içinde tasarım faaliyetlerinde bulunan ve en az on tam zaman eşdeğer tasarım personeli istihdam eden, yeterli tasarım birikimi ve yeteneği olan birimlerdir.

58 | Tasarım personeli kimdir?

Tasarım faaliyetlerinde doğrudan görevli tasarımcı ve teknisyenlerdir.

Tasarımcı: Tasarım faaliyetleri kapsamındaki projelerin gerçekleştirilmesi ve ilgili projelerin yönetilmesi süreçlerinde yer alan, üniversitelerin; mühendislik, mimarlık veya tasarım ile ilgili bölümlerinden mezun en az lisans derecesine sahip kişiler ile tasarım alanlarından herhangi birinde en az lisansüstü eğitim derecesine sahip diğer kişileri,

Teknisyen: Meslek lisesi veya meslek yüksekokullarının tasarım, teknik, fen veya sağlık bölümlerinden mezun, teknik bilgi ve deneyim sahibi kişileri ifade eder.

59 | Tasarım projesi nedir?

Amacı, kapsamı, genel ve teknik tanımı, süresi, bütçesi, özel şartları, diğer kurum, kuruluş, gerçek ve tüzel kişilerce sağlanacak aynî veya nakdî destek tutarları, sonuçta doğacak fikri mülkiyet haklarının paylaşım esasları tespit edilmiş ve tasarım faaliyetlerinin her safhasını belirleyecek mahiyette ve bilimsel esaslar çerçevesinde tasarımcı tarafından yürütülen projelerdir.

60 | Kimler Ar-Ge indiriminden yararlanabilir ve indirim oranı nedir?

- ▶ Teknoloji merkezi işletmelerinde,
- ▶ Ar-Ge merkezlerinde,
- ▶ Tasarım merkezlerinde,
- ▶ Kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan veya teknoloji geliştirme projesi anlaşmaları kapsamında uluslararası kurumlardan ya da kamu kurum ve kuruluşlarından Ar-Ge projelerini desteklemek amacıyla fon veya kredi kullanan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen Ar-Ge ve yenilik projelerinde,
- ▶ Rekabet öncesi işbirliği projelerinde,
- ▶ Teknogirişim sermaye desteklerinden yararlananlarca

gerçekleştirilen Ar-Ge, tasarım yenilik harcamalarının % 100'ü Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10. maddesine göre kurum kazancının ve Gelir Vergisi Kanunu'nun 89. maddesi uyarınca ticari kazancın tespitinde indirim konusu yapılır.

61 | İlave Ar-Ge indirimi kriterleri nelerdir ve bu kriterlerin cari dönem Ar-Ge indirimine etkisi var mıdır?

Ar-Ge veya tasarım merkezlerinde ayrıca o yıl yapılan Ar-Ge ve yenilik veya tasarım harcamalarının bir önceki yıla göre artışının yüzde ellisine kadar indirim konusu yapılabilir. Bu indirimden yararlanacak işletmelerin, Bakanlar Kurulunca belirlenen kriterler doğrultusunda faaliyet raporu ve ekinde Bakanlıkça istenen belgeleri ibraz etmeleri esastır.

10 Ağustos 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2016/9092 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca, aşağıdaki göstergelerden herhangi birinde bir önceki yıla göre en az % 20 artış sağlayan Ar-Ge veya tasarım merkezlerinde Ar-Ge harcamalarının bir önceki yıla göre artış tutarının %50'si ticari kazancın tespitinde indirim konusu yapılabilecektir.

- ▶ Ar-Ge veya tasarım harcamasının toplam ciro içindeki payı
- ▶ Tescil edilen ulusal veya uluslararası patent sayısı
- ▶ Uluslararası destekli proje sayısı
- ▶ Lisansüstü dereceli araştırmacı sayısının toplam Ar-Ge personeli sayısına oranı
- ▶ Toplam araştırmacı sayısının toplam Ar-Ge personeli sayısına oranı
- ▶ Ar-Ge sonucu ortaya çıkan yeni ürünlerden elde edilen cironun toplam ciroya oranı.

62 | Tasarım merkezleri, Ar-Ge indiriminden faydalanılabilir mi?

İndirime, Ar-Ge merkezlerinde ar-ge, yenilik ve tasarım faaliyeti harcamaları konu edilebilirken, tasarım merkezlerinde sadece tasarım faaliyeti harcamalarının konu edilebileceği açıklanmıştır.

63 | Birden fazla Ar-Ge veya Tasarım merkezi bulunan işletmelerde personel sayısı hesabı nasıl yapılır?

Bir işletmenin ayrı yerleşkelerde kurulmuş birden çok Ar-Ge veya tasarım merkezi bulunması hâlinde, işletmenin toplam Ar-Ge personeli sayısı, bu merkezlerde çalışan Ar-Ge veya tasarım personelinin toplamı olarak dikkate alınır.

64 | Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyeti kapsamında değerlendirilen harcamalar nelerdir?

İlk madde ve malzeme giderleri

Her türlü doğrudan ilk madde, yardımcı madde, işletme malzemesi, ara mamul, yedek parça, prototip ve benzeri giderler ile Vergi Usul Kanunu'na göre amortisman tabi tutulması mümkün olmayan maddi kıymetlerin iktisabına ilişkin giderleri kapsar.

Hammadde ve diğer malzeme stoklarından Ar-Ge ve yenilik veya tasarım faaliyetlerinde fiilen kullanılan kısma ilişkin maliyetler Ar-Ge, yenilik ve tasarım harcaması kapsamındadır. Bu nedenle, henüz Ar-Ge ve yenilik veya tasarım faaliyetlerinde kullanılmamış olan hammadde ve diğer malzemelere ilişkin maliyet tutarlarının stok hesaplarında; kullanılan, satılan ya da elden çıkarılanların da stok hesaplarından mahsup edilmek suretiyle izlenmesi gerekir.

Amortismanlar

Ar-Ge, yenilik veya faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla iktisap edilen amortisman tabi iktisadi kıymetler için ayrılan amortismanlardan oluşur.

Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyeti dışında başka faaliyetlerde de kullanılan makine ve teçhizata ilişkin amortismanlar, bunların Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetlerinde kullanıldığı gün sayısına göre hesaplanır.

Bu kapsamda, Kanun ile münhasıran Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetlerinde kullanılan kıymetler dışında kısmi olarak bu faaliyetlerde kullanılan kıymetler de kapsam dahiline alınmıştır.

Personel giderleri

Kanun kapsamında gerçekleştirilen Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla çalıştırılan Ar-Ge veya tasarım personeliyle ilgili olarak tahakkuk ettirilen ve gelir vergisi stopajı teşviki uygulaması kapsamında bulunan ücretler ile bu mahiyetteki giderlerdir. Ar-Ge veya tasarım merkezleri alanı dışında geçirilen süreye isabet eden ve Bakanlar Kurulunca belirlenen sınırlar dahilinde gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilen ücretler de Ar-Ge ve tasarım indirimine konu edilir.

Tam zaman eşdeğer Ar-Ge veya tasarım personeli sayısının %10'unu aşmamak üzere, Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerine katılan ve bu faaliyetlerle doğrudan ilişkili destek personelinin ücretleri ile bu mahiyetteki giderler de personel gideri kapsamındadır.

Kısmi çalışma hâlinde, personelin Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerine ayırdığı zamanın toplam çalışma zamanına oranı dikkate alınmak suretiyle bulunan ücret tutarları, Ar-Ge, yenilik ve tasarım harcaması olarak dikkate alınır.

Genel giderler

Ar-Ge veya tasarım merkezlerinin kira, su, enerji, bakım-onarım, haberleşme, nakliye giderleri ile bu merkezlerde kullanılan makine ve teçhizata ilişkin bakım ve onarım giderleri gibi bu merkezlerde yürütülen faaliyetin devamlılığını sağlamak için yapılan giderleri kapsar. Bu kapsamda dikkate alınabilecek giderler, münhasıran Ar-Ge veya tasarım merkezi olarak kullanılan yerlere ilişkin katlanılan giderler ile bu faaliyetlerle doğrudan ilgili diğer giderlerdir. Dolayısıyla, kiralanmak suretiyle edinilen ve münhasıran Ar-Ge veya tasarım merkezi olarak kullanılan taşınmazlara ilişkin kira giderleri de bu kapsamdadır.

Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetlerine ilişkin sigorta giderleri, kitap, dergi ve benzeri bilimsel yayınlara ait giderler de bu kapsamdadır.

Ar-Ge veya tasarım merkezlerine ilişkin olarak hesaplanan kira veya amortisman, su ve enerji giderleri hariç olmak üzere çeşitli kıstaslara göre ortak genel işletme giderleri üzerinden hesaplanacak paylar bu kapsamda değerlendirilmez.

Mükelleflerin başkaca faaliyetlerinin yürütülmesinde de kullanılan taşınmazların bir bölümünün Ar-Ge veya tasarım merkezi olarak kullanılması hâlinde, bu taşınmazlara ilişkin kira giderinin veya hesaplanan amortismanların, su ve enerji giderlerinin Ar-Ge veya tasarım merkezine isabet eden kısımları indirim uygulamasında dikkate alınabilecektir.

Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler

Normal bakım ve onarım giderleri hariç olmak üzere, Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetleriyle ilgili olarak işletme dışında yerli veya yabancı diğer kurum ve kuruluşlardan alınan; mesleki veya teknik destek, test, laboratuvar ve analiz hizmetleri, hukuki veya bilimsel danışmanlık hizmetleri ile bu mahiyetteki diğer hizmet alımları kapsamında yapılan ödemeleri kapsar. Bu şekilde alınan hizmetlere ilişkin harcamalar, proje kapsamında gerçekleştirilen toplam harcama tutarının yüzde ellisini geçemez.

Vergi, resim ve harçlar

Doğrudan Ar-Ge ve yenilik veya tasarım faaliyetlerine ilişkin olan ve Gelir Vergisi Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınabilen vergi, resim ve harçları kapsar.

Doğrudan Ar-Ge ve yenilik veya tasarım faaliyetlerinin yürütüldüğü taşınmazlar için ödenen vergiler, Ar-Ge ve yenilik veya tasarım faaliyetlerinde kullanılmak üzere ithal edilen mallarla ilgili gümrük vergileri ile benzeri vergi, resim ve harçlar bu kapsamdadır.

65 | Ar-Ge veya tasarım faaliyeti haricinde başka faaliyetlerde de kullandığı taşınmazların kira veya amortisman gideri Ar-Ge veya tasarım indirimine konu edilebilir mi?

Başkaca faaliyetlerinin yürütülmesinde de kullanılan taşınmazların bir bölümünün Ar-Ge veya tasarım merkezi olarak kullanılması hâlinde, bu taşınmazlara ilişkin kira giderinin veya hesaplanan amortismanların, su ve enerji giderlerinin Ar-Ge veya tasarım merkezine isabet eden kısımları indirim uygulamasında dikkate alınabilmektedir. Ar-Ge veya tasarım merkezlerine ilişkin kira veya amortisman, su ve enerji giderlerinin doğrudan hesaplanarak Ar-Ge ve tasarım indirimine konu edilmesi esastır.

Bu giderlerin doğrudan hesaplanmasının mümkün olmaması hâlinde, 01.03.2016 tarihinden itibaren, Ar-Ge ve tasarım merkezleri ile ilgili ortak genel gider niteliğindeki kira veya amortisman, su ve enerji giderlerinden çeşitli kıstaslara göre hesaplanacak tutarlar, mükelleflerce Ar-Ge ve tasarım indirimine konu tutarın tespitinde dikkate alınabilmektedir.

66 | Ar-Ge ve tasarım merkezinin, mükellefin başka faaliyetlerinin yürütülmesinde de kullanılması durumunda Ar-Ge veya tasarım indirimine konu edilecek kira ve amortisman gideri nasıl hesaplanacaktır?

Ar-Ge ve tasarım merkezinin, mükellefin başkaca faaliyetlerinin yürütülmesinde de kullanılan taşınmazların bir bölümünde yer alması hâlinde Ar-Ge veya tasarım indirimine konu edilecek kira veya amortismanların, Ar-Ge veya tasarım merkezi olarak kullanılan alanın yüz ölçümünün (metrekare cinsinden), bu merkezlerin bulunduğu binanın toplam yüz ölçümüne (metrekare cinsinden) oranına göre belirlenmesi gerekmektedir.

67 | Ar-Ge veya tasarım merkezinin bulunduğu binaların yüz ölçümü tespitinde hangi alanlar dikkate alınacaktır?

Ar-Ge veya tasarım merkezlerinin bulunduğu binaların toplam yüz ölçümünün tespitinde, faaliyetlerde kullanılmaya mahsus kapalı alanlar dikkate alınacak olup, otoparklar (kapalı olanlar dahil) ve sosyal tesisler gibi fiilen faaliyetlerde kullanılmaya mahsus olmayan alanlar dikkate alınmayacaktır.

68 | Enerji ve su giderlerinin Ar-Ge veya tasarım indirimine konu edilebilecek tutarı nasıl hesaplanacaktır?

Enerji ve su giderlerinin, işletme içerisinde Ar-Ge ve tasarım merkezlerine ilişkin giderleri ölçebilen sayaç veya benzeri cihazlarla ayrıştırılabilmesi durumunda da bu suretle tespit edilen tutarlar Ar-Ge ve tasarım indirimine konu edilebilecektir. Bu suretle söz konusu ayrıştırma işleminin yapılamaması hâlinde ise, bu mahiyetteki giderlerden;

- ▶ Enerji giderleri, Ar-Ge veya tasarım merkezi olarak kullanılan alanın yüz ölçümünün bu merkezlerin bulunduğu binanın toplam kapalı alanının yüz ölçümüne olan oranına göre,

- ▶ Su giderleri, Ar-Ge ve tasarım merkezinde çalışan personel sayısının bu merkezlerin bulunduğu binada çalışan toplam personel sayısına olan oranına göre dağıtım tabi tutulması gerekmektedir.

69 | Ar-Ge harcamalarının sınırı var mı?

Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler hariç olmak üzere, Kanun ve Yönetmelik hükümlerine uygun olan Ar-Ge harcamaları itibarıyla tutar sınırlaması bulunmamaktadır. Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler için toplam Ar-Ge ve yenilik veya tasarım harcamalarının %50'sine kadar sınırlama getirilmiştir. %50'lik bu sınırın, her bir proje bazında ayrı olarak dikkate alınması gerekmektedir.

70 | Ar-Ge ve yenilik faaliyeti kapsamında değerlendirilmeyen faaliyetler nelerdir?

- ▶ Pazarlama faaliyetleri, piyasa taramaları, pazar araştırması ya da satış promosyonu
- ▶ Kalite kontrol
- ▶ Sosyal bilimlerdeki araştırmalar
- ▶ Petrol, doğalgaz, maden rezervleri arama ve sondaj faaliyetleri
- ▶ İlaç üretim izni öncesinde en az 2 aşaması yurt içinde gerçekleştirilmeyen klinik çalışmalar ile üretim izni sonrasında gerçekleştirilen klinik çalışmalar
- ▶ Bir Ar-Ge projesi kapsamında olmaksızın icat edilmiş ya da mevcut geliştirilmiş süreçlerin kullanımı
- ▶ Ar-Ge ve yenilik faaliyeti amaçlarına yönelik olmayan şekil, renk, dekorasyon ve benzeri estetik ve görsel değişiklikleri içeren biçimsel değişiklikler
- ▶ Programlama dilleri ile işletim sistemleri hariç olmak üzere internet sitelerinin ve benzerlerinin hazırlanmasına yardımcı mevcut yazılımların kullanılması suretiyle yapılan yazılım geliştirme faaliyetleri
- ▶ Yazılımlara ilişkin, bilimsel ve/veya teknolojik ilerlemeler veya teknolojik belirsizliklerin çözülmesini içermeyen olağan ve tekrarlanan faaliyetler
- ▶ İlk kuruluş aşamasında kuruluş ve örgütlenmeyle ilgili araştırma giderleri
- ▶ Ar-Ge ve yenilik faaliyetleriyle geliştirilen ürüne veya sürece ilişkin fikri mülkiyet haklarının edinimi dışında bu hakların korunmasına yönelik çalışmalar
- ▶ Numune verilmek amacıyla prototiplerden kopyalar çıkarılıp dağıtılması ve reklam amaçlı tüketici testleri
- ▶ Üretim ve üretim altyapısına yönelik yapılan yatırım faaliyetleri, ticari üretimin planlanması ve seri üretim sürecine ilişkin harcamalar
- ▶ Bir Ar-Ge projesi kapsamında olmaksızın yeni süreç, sistem veya ürün ortaya konulmasına hizmet etmeyen doğrudan veya gömülü teknoloji transferi.

71 | Tasarım faaliyeti kapsamında değerlendirilmeyen faaliyetler nelerdir?

- ▶ Pazarlama faaliyetleri, piyasa taramaları, pazar araştırması ya da satış promosyonu
- ▶ Kalite kontrol

- ▶ Bir tasarım projesi kapsamında olmaksızın icat edilmiş ya da mevcut geliştirilmiş süreçlerin kullanımı
- ▶ Kuruluş ve örgütlenmeyle ilgili araştırma giderleri
- ▶ Üretim ve üretim altyapısına yönelik yapılan yatırım faaliyetleri, ticari üretimin planlanması ve seri üretim sürecine ilişkin harcamalar
- ▶ Numune verilmek amacıyla prototiplerden kopyalar çıkarılıp dağıtılması ve reklam amaçlı tüketici testleri
- ▶ Bir tasarım projesi kapsamında olmaksızın yeni süreç, sistem veya ürün ortaya konulmasına hizmet etmeyen doğrudan veya gömülü teknoloji transferi
- ▶ Tasarım faaliyetleriyle geliştirilen ürüne veya sürece ilişkin fikrî mülkiyet haklarının edinimi dışında bu hakların korunmasına yönelik faaliyetler
- ▶ Paris Sözleşmesi'nin 2 nci mükerrer 6 ncı maddesi kapsamında yer alan hükümlerle alametleri ile bu kapsam dışında kalan ancak kamuoyu ilgilendiren, dini, tarihi ve kültürel değerler bakımından halka mal olmuş ve ilgili mercilerin tescil izni vermediği işaretlerin, armaların, amblemelerin, nişanların veya adlandırmaların uygunsuz kullanımını içeren tasarım faaliyetleri
- ▶ Kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı tasarım faaliyetleri.

72 | Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyeti kapsamında yapılan harcamaların muhasebeleştirilmesi ve amortisman uygulaması nasıldır?

Vergi Usul Kanunu'na göre aktifleştirilmesi gereken Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyeti kapsamındaki harcamalar, 5 yılda amortisman yoluyla itfa edilir. Amortisman uygulamasında kullanılacak oran %20'dir.

Projelerin tamamlanmasına zorunlu nedenlerle imkan kalmaması veya projenin başarısızlıkla sonuçlanması nedeniyle iktisadi kıymet oluşmaması hallerinde, Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyeti kapsamında yapılan ve önceki yıllarda aktifleştirilmiş olan tutarlar doğrudan gider yazılır.

Diğer taraftan, Ar-Ge, yenilik veya tasarım harcamalarının, işletmelerin diğer faaliyetlerine ilişkin harcamalarından ayrılarak, Ar-Ge ve tasarım indiriminin doğru hesaplanmasına imkan verecek şekilde muhasebeleştirilmesi zorunludur.

Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetlerine ilişkin olarak kamu kurum ve kuruluşları, kanunla kurulan vakıflar ile uluslararası fonlardan alınan destekler özel bir fon hesabında tutulur. Bu fonda yer alan tutarlar, Gelir Vergisi Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre vergiye tabi kazancın tespitinde gelir, Ar-Ge ve tasarım indirimi tutarının tespitinde Ar-Ge ve tasarım harcaması olarak dikkate alınmaz. Bu şekilde sağlanan karşılıksız fonlardan yapılan harcamalar, yapıldığı yere göre doğrudan gider ya da amortisman tabi iktisadi kıymet olarak muhasebeleştirilir.

73 | Projenin devredilmesi durumunda Ar-Ge ve tasarım indirimi uygulaması ne şekilde olacaktır?

Tamamlanmamış Ar-Ge, yenilik ve tasarım projesinin devredilmesi hâlinde, devri gerçekleştiren işletmelerce aktifleştirilen tutarlar kazanç tutarının tespitinde maliyet unsuru olarak dikkate alınır.

Ar-Ge, yenilik ve tasarım projesini devralan işletmelerce devir tarihinden sonra proje kapsamında yapılan harcamalar Ar-Ge ve tasarım indirimine konu olur. Projenin devri için ayrıca bir bedel ödenmişse, bu bedel Ar-Ge ve tasarım indirimine konu edilemez. Tamamlanmış bir Ar-Ge, yenilik ve tasarım projesinin devredilmesi durumunda ise Ar-Ge, yenilik ve tasarım projesini devralan işletme Ar-Ge ve tasarım indiriminden yararlanamaz.

74 | Yeterli kazancın olmaması durumunda Ar-Ge ve tasarım indirimi sonraki dönemlere devredilebilir mi?

Kazancın yetersiz olması nedeniyle ilgili hesap döneminde indirim konusu yapılamayan tutar, sonraki hesap dönemlerine devredilir. Devredilen tutarlar, takip eden yıllarda Vergi Usul Kanunu'na göre her yıl belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak dikkate alınır.

75 | Gelir vergisi stopaj desteğinin kapsamı nedir?

Kamu personeli hariç olmak üzere teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge merkezlerinde, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan veya teknoloji geliştirme projesi anlaşmaları kapsamında uluslararası kurumlardan ya da kamu kurum ve kuruluşlarından Ar-Ge veya tasarım projelerini desteklemek amacıyla fon veya kredi kullanan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen ya da TÜBİTAK tarafından yürütülen Ar-Ge, yenilik ve tasarım projelerinde, teknoloji sermaye desteklerinden yararlanan işletmelerde ve rekabet öncesi işbirliği projelerinde çalışan Ar-Ge ve destek personelinin; bu çalışmaları karşılığında elde ettikleri ücretleri üzerinden asgari geçim indirimi uygulandıktan sonra hesaplanan gelir vergisinin;

- ▶ doktoralı olanlar ile temel bilimler alanlarından birinden en az yüksek lisans mezunu olanlar için %95'i,
- ▶ yüksek lisanslı olanlar ile temel bilimler alanlarından birinde lisans derecesine sahip olanlar için %90'ı,
- ▶ diğerleri için %80'i

muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle terkin edilir.

Gelir vergisi stopajına ilişkin teşviklerden yararlanacak olan işverenin çalıştırdığı destek personeli sayısı, toplam tam zaman eşdeğer Ar-Ge veya tasarım personeli sayısının %10'unu geçemez. Hesaplamalarda çıkan kesirler tama iblağ edilir.

Destek toplam tam zaman eşdeğer Ar-Ge veya tasarım personeli sayısının %10'unu aşması hâlinde brüt ücreti en az olan destek personelinin ücretinden başlamak suretiyle hangi personelin istisnadan yararlanacağı belirlenecektir. Personel ücretlerinin eşit olması durumunda, hangi personelin istisnadan yararlanacağı konusunda ise işverenlerce belirleme yapılacaktır.

Terkin tutarına ilişkin hesaplama, Ar-Ge veya tasarım faaliyeti kapsamında çalışan personelin her biri için ayrı ayrı yapılarak "Ar-Ge veya Tasarım Kapsamında Gelir Vergisi Stopajı Teşvikine İlişkin Bildirim" tablosunda gösterilecek ve bu bildirimler muhtasar beyanname ekinde ilgili vergi dairesine verilecektir.

76 | Gelir vergisi stopajı teşviki hesaplamasında asgari geçim indirimi nasıl dikkate alınır?

Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen Ar-Ge, tasarım ve destek personelinin ücretlerine ilişkin teşvik, Gelir Vergisi Kanununun geçici 75 inci maddesinde yer alan düzenlemeye göre, 31.12.2023 tarihine kadar vergiden müstesna tutulması yerine, muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden asgari geçim indirimi uygulandıktan sonra terkin edilerek uygulanır.

Terkin edilecek teşvik tutarının belirlenmesinde, asgari geçim indirimi tutarının 265 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği'nde belirtilen esaslara göre mahsup edilmesi gerekmekte olup, asgari geçim indiriminin hesaplanmasında, personelin fiilen Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetlerine ayırdıkları zamanın toplam çalışma zamanına oranının dikkate alınıp alınmaması gerektiği konusunda açık bir ifade veya hüküm yer almamaktadır.

77 | Gelir vergisi stopajı teşviki uygulamasında kapsama dahil olan ve olmayan ödemeler nelerdir?

Gelir vergisi stopajı teşvikinin hesaplanmasında kapsama giren personelin fiilen Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerine ayırdıkları zamanın, toplam çalışma zamanına oranı esas alınacaktır. Kanun kapsamında faaliyette bulunan personelin, ay içindeki çalışmalarının tamamının Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri ile ilgili olması hâlinde hak kazanılmış hafta tatili ve yıllık ücretli izin süreleri de tam zaman eşdeğerin hesabında bu kapsamda değerlendirilerek gelir vergisi stopajı teşviki uygulamasında dikkate alınacaktır. Ancak, haftada 45 saatin üzerindeki çalışma süreleri ile ek çalışma süreleri tam zaman eşdeğerin hesabında dikkate alınmaz.

Kısmi zamanlı çalışma hâlinde ise personelin Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerine ayırdığı zamanın toplam çalışma zamanına oranı dikkate alınmak suretiyle bulunan ücret tutarları Ar-Ge ve yenilik harcaması olarak dikkate alınacaktır. Kısmi zamanlı çalışan personelin hafta tatili ve yıllık ücretli izin süreleri dikkate alınmaz.

Muhtasar beyanname üzerinde terkin edilecek tutara ilişkin hesaplamanın, Ar-Ge veya tasarım personeli ile destek personelinin her biri için ayrı ayrı yapılması gerekmektedir. Bu hesaplama ile ilgili bilgiler, Maliye Bakanlığı'nca belirlenen bildirim tablosunda gösterilir ve muhtasar beyanname ekinde ilgili vergi dairesine verilir.

Dolayısıyla;

- ▶ Ar-Ge ve yenilik faaliyeti kapsamı dışındaki çalışmalara ait ücret ödemeleri,
- ▶ Ar-Ge ve yenilik projelerinde görev alan ve/veya işletmelerde çalışan kamu personeline yapılan ücret ödemeleri,
- ▶ Ar-Ge ve yenilik faaliyeti kapsamında ay içinde kısmi zamanlı olarak çalışan personelin hak kazanılmış hafta tatili, yıllık ücretli izin ve mazeret izni gibi sürelerle isabet eden ücret ödemeleri

gibi ödemeler nedeniyle gelir vergisi stopajı teşviki uygulamasından yararlanılamayacaktır.

78 | Ar-Ge veya tasarım merkezi dışında geçirilen sürelerin gelir vergisi stopajı teşviği kapsamında değerlendirilmesi nasıl olmaktadır?

6676 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikler kapsamında, Ar-Ge, tasarım merkezleri alanı dışında geçirilen süreye isabet eden ve Bakanlar Kurulunca belirlenen sınırlar dahilinde gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilen ücretlerin de Ar-Ge ve tasarım indirimine konu edileceği düzenlenmiştir.

Dışarıda geçirilen sürelerin sınırlarının kararlaştırılmasına yönelik olarak 2016/9091 sayılı Bakanlar Kurulu kararı 11 Ağustos 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmış olup, söz konusu karar kapsamında; Ar-Ge veya tasarım merkezlerinde çalışan Ar-Ge veya tasarım personelinin bu merkezlerde yürüttüğü projelerle doğrudan ilgili olmak şartıyla aşağıda belirtilen faaliyetlerin Ar-Ge veya tasarım merkezi dışında yürütülmesinin zorunlu olduğu durumlarda, Ar-Ge ve tasarım merkezi yönetiminin onayının alınması ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın bilgilendirilmesi kaydıyla, merkez dışındaki bu faaliyetlere ilişkin ücretlerin %100'ü gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilecektir.

- Laboratuvar analiz, test ve deney çalışmaları
- Diğer Ar-Ge veya tasarım merkezlerinde yapılan çalışmalar
- Saha araştırması
- Prototip geliştirmeye yönelik faaliyetler
- Projelerde görev alan personel ile sınırlı olmak kaydıyla bilimsel içerikteki etkinlikler

Ar-Ge veya tasarım merkezlerinde en az 1 yıl süreyle çalışan Ar-Ge veya tasarım personelinin yüksek lisans yapanlar için bir buçuk yılı, doktora yapanlar için iki yılı geçmemek kaydıyla merkez veya bölge dışında geçirdiği sürelerle (aylık ders saati kadar) ilişkin ücretlerin %100'ü Ar-Ge ve tasarım merkezi yönetiminin veya teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketinin onayının alınması ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın bilgilendirilmesi kaydıyla, gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilecektir.

Söz konusu karar, 01.09.2016 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Öte yandan 14.02.2017 tarihli "Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama ve Denetim Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" kapsamında Ar-Ge veya tasarım merkezleri alanı dışında gerçekleştirilen faaliyetler ile lisansüstü eğitim kapsamında dışarıda geçirilen sürelerle ilişkin ücretlerden; gerçek yol giderleri dahil olmak üzere yol, konaklama, gündelik gibi adlar altında gider karşılığı olarak yapılan ödemeler ile sağlanan menfaatler destek ve teşvik kapsamına alınarak söz konusu harcamaların Ar-Ge indirimine konu edilebilmesinin önü açılmıştır.

79 | Ar-Ge veya tasarım merkezinde görevli Ar-Ge veya tasarım personeline ödenen prim, ikramiye gibi ek ödemeler gelir vergisi stopajı teşvikinden yararlanabilir mi?

Ar-Ge veya tasarım merkezinde Kanun kapsamında faaliyette

bulunan Ar-Ge veya tasarım personelinin, ay içindeki çalışmalarının tamamının Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetleri ile ilgili olması hâlinde, bu personele yapılan prim, ikramiye, aynı yardımlar ve benzeri ek ödemelerden ücret matrahına dahil edilenler için gelir vergisi stopajı teşvikinin uygulanması gerekir. Belirli periyotlarda (her 3 ayda bir gibi) yapılan ikramiye ödemelerinde, ikramiyenin, tahakkukunun yapıldığı aya ilişkin ücret olarak kabul edilmesinden hareketle, Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerine ayrılan sürenin hesaplamasında da tahakkukun yapıldığı dönem dikkate alınmalıdır.

Kısmi zamanlı çalışma hâlinde toplam çalışma zamanına oranla yapılacak hesaplama neticesinde tespit edilecek ücret matrahı itibarıyla gelir vergisi stopajı teşvikinden faydalanılacaktır.

80 | Gelir vergisi stopaj teşviki uygulamasından yararlanmaya ne zaman başlanabilir?

Gelir vergisi stopaj teşviki uygulamasından;

- Ar-Ge veya tasarım merkezlerinde, Değerlendirme ve Denetim Komisyonu karar tutanağının düzenlendiği,
- Rekabet öncesi işbirliği projelerinde, proje sözleşmesinin imzalandığı,
- Teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge, yenilik veya tasarım projesinin onaylandığı,
- Teknogirişim sermaye desteklerinde, kamu idaresiyle imzalanan proje sözleşmesinin yürürlüğe girdiği,
- Teknoloji merkezi işletmeleri ile Ar-Ge merkezleri ve tasarım merkezlerinde yürütülen, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan veya teknoloji geliştirme projesi anlaşmaları kapsamında uluslararası kurumlardan ya da kamu kurum ve kuruluşlarından Ar-Ge projelerini desteklemek amacıyla fon veya kredi kullanan vakıflar tarafından desteklenen veya TÜBİTAK tarafından yürütülen Ar-Ge, yenilik veya tasarım projeleri yeniden incelemeye tabi tutulmaksızın, Ar-Ge, yenilik veya tasarım projelerine yönelik destek karar yazısının düzenlendiği veya proje sözleşmesinin yürürlüğe girdiği,
- Türkiye'nin anlaşmalarla taraf olduğu ikili ya da çok taraflı uluslararası Ar-Ge işbirliği programları fonlarından malî olarak desteklenen Ar-Ge, yenilik veya tasarım projelerini yürüten işletmeler TÜBİTAK'ın onay yazısının düzenlendiği

tarihten itibaren gelir vergisi stopajı teşvikinden yararlanılması mümkün bulunmaktadır.

81 | Gelir vergisi teşvik uygulamasını sona erdiren durumlar nelerdir?

- 5746 sayılı Kanuna göre Ar-Ge merkezi olabilme niteliği, geçici vergilendirme dönemini içeren üçer aylık dönemlerde en az 15 (on beş) (2016/9093 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında belirtilen sınıflarda yer alan sektörler için 30 (otuz) olarak uygulanır), tasarım merkezi olabilme niteliği, geçici vergilendirme dönemini içeren üçer aylık dönemlerde en az 10 (on) tam zaman eşdeğer personel istihdam şartına bağlandığından 5746 sayılı Kanunda belirtilen sayıda personel istihdam şartının ihlal edildiği geçici vergilendirme dönemi itibarıyla,

- b) Ar-Ge, yenilik veya tasarım projelerinde, projenin herhangi bir nedenle sona ermesi veya projeye verilen desteğin son bulması hallerinde, Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyeti bitmiş sayılacağından bu tarihten itibaren,
- c) KOSGEB teknoloji merkezi işletmelerinde yürütülen projelerin herhangi bir nedenle sona ermesi veya projeye verilen desteğin son bulması hallerinde, Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyeti de son bulacağından bu tarihten itibaren,
- ç) Değerlendirme ve Denetim Komisyonunun değerlendirmesi sonucunda, projenin rekabet öncesi işbirliği niteliğini kaybettiğinin tespit edilmesi hâlinde, proje sözleşmesinin Bakanlık tarafından iptal edildiği tarihten itibaren gelir vergisi stopajı teşvikinden yararlanılması mümkün bulunmamaktadır.

82 | Projenin devredilmesi durumunda gelir vergisi teşviki devam eder mi?

Tamamlanmamış bir Ar-Ge, yenilik veya tasarım projesinin devredilmesi durumunda, Ar-Ge, yenilik veya tasarım projesini devralan işletme, 1 ve 2 Seri No.'lu 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Genel Tebliğlerinde belirtilen esaslar çerçevesinde gelir vergisi stopajı teşvikinden yararlanabilecektir.

83 | Gelir vergisi stopaj desteğinden yararlanan personel, 5084 Sayılı Kanun kapsamındaki benzer desteklerden aynı anda faydalanabilir mi?

İşverenler 5746 Sayılı Kanun kapsamında gelir vergisi stopajı teşvikinden yararlanan personel için 5084 Sayılı Kanun hükümlerinden aynı vergilendirme dönemi içinde ayrıca yararlanamazlar. Ancak Ar-Ge, tasarım ve destek personeli dışında kalan personel ile tam zaman eşdeğer Ar-Ge veya tasarım personeli sayısının %10'unu aşan destek personeli için gerekli şartların taşınması hâlinde, 5084 sayılı Kanun'da öngörülen destek ve teşvik unsurlarından yararlanılabilir.

84 | Sigorta primi desteğinin kapsamı nedir?

Kamu personeli hariç olmak üzere, teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge merkezlerinde, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan veya teknoloji geliştirme projesi anlaşmaları kapsamında uluslararası kurumlardan ya da kamu kurum ve kuruluşlarından Ar-Ge projelerini desteklemek amacıyla fon veya kredi kullanan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen ya da TÜBİTAK tarafından yürütülen Ar-Ge ve yenilik projelerinde, rekabet öncesi işbirliği projelerinde ve teknogirişim sermaye desteklerinden yararlanan işletmelerde çalışan Ar-Ge personeli ile destek personelinin; Kanun kapsamında yukarıda sayılan kurum ve kuruluşlar tarafından desteklenen tasarım projelerinde ve tasarım merkezlerinde çalışan tasarım ve destek personelinin, Kanun kapsamındaki faaliyetleri karşılığında elde ettikleri ücretleri üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesinin yarısı; Maliye Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

85 | Sigorta primi işveren hissesi desteğinin hesaplamasında matraha dahil olan unsurlar nelerdir?

Sigorta primi işveren desteği, kapsama giren sigortalıların Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetleri ile ilgili çalışmalarına ilişkin ücretleri üzerinden hesaplanmaktadır. Kapsama giren sigortalılara yapılan ücret dışındaki (ikramiye, prim vb.) ödemelerle, kapsama giren sigortalıların Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetleri dışındaki çalışmaları nedeniyle hak ettikleri ücretleri destek kapsamına alınmadığından, bu nitelikteki ödemeler Kanun türü seçilmeksizin düzenlenecek aylık prim ve hizmet belgesi ile Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirilmektedir.

Sigorta primi işveren hissesi desteğinin hesaplanmasında, bu kapsamdaki personelin fiilen Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerine ayırdıkları zamanın, toplam çalışma zamanına oranı dikkate alınır.

Kapsama giren personelin ay içindeki çalışmalarının tamamının Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetleriyle ilgili olması hâlinde hak kazanılmış hafta tatili ve yıllık ücretli izin süreleri de bu kapsamda değerlendirilir. Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerinde kısmi zamanlı olarak çalışan personelin hak kazanılmış hafta tatili ve yıllık ücretli izin süreleri sigorta primi işveren hissesi desteği uygulamasında dikkate alınmaz.

Kanun kapsamında düzenlenen aylık prim ve hizmet belgelerinden dolayı tahakkuk eden işsizlik sigortası primleri hakkında işveren hissesi sigorta primi desteği uygulanmaz.

86 | Personele yapılan ücret dışı ödemeler hesaplamaya dahil edilebilir mi?

Kanun kapsamına giren sigortalılara ücret dışında yapılan ödemeler, Kanun kapsamında düzenlenen aylık prim ve hizmet belgesinde yer alan prime esas kazançta dahil edilmez. Bu ödemeler, destek kapsamına girmeyen aylık prim ve hizmet belgesiyle Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilir. Belirli periyotlarda ve sabit olarak ödenen ikramiye ve benzeri ödemeler SGK Başkanlığı tarafından ücret olarak nitelendirilmediğinden teşvik hesaplamasına dahil edilememektedir.

87 | Kısmi zamanlı Ar-Ge personeli için sigorta primi işveren hissesi desteğinden faydalanılırken, aynı personelin Ar-Ge dışı çalışmaları için 5510 Sayılı Kanun'la getirilen teşvikten faydalanmak mümkün müdür?

Kapsama giren kısmi zamanlı Ar-Ge veya tasarım personeli için Ar-Ge veya tasarım çalışmaları karşılığı 5746 Sayılı Kanun kapsamında sağlanan sigorta primi işveren hissesi desteğinden; Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetleri dışında kalan çalışmaları için ise 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile getirilen 5 puanlık prim indiriminden aynı ayda, ancak mükerrer olmamak kaydıyla faydalanılması mümkündür.

88 | Sigorta primi işveren hissesi desteğinden yararlanılacak personel için süre şartı var mıdır? Sigorta primi işveren hissesi desteğinden yararlanan personel için düzenlenen hizmet belgeleri üzerinden damga vergisi ödenmesi gerekir mi?

Kanun ve yönetmelik kapsamındaki Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerinde istihdam edilen personele münhasıran bu görevleri ile ilgili olarak yapılan ücret ödemeleri nedeniyle düzenlenen kağıtlar da damga vergisi istisnası kapsamında olduğundan, söz konusu personel için düzenlenen hizmet belgeleri de damga vergisinden müstesnadır.

89 | Damga vergisi istisnası nedir?

Kanun kapsamındaki her türlü Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetleriyle ilgili olarak düzenlenen kağıtlar (Ar-Ge personeline yapılan ücret ödemelerine ilişkin düzenlenen kağıtlar dahil) damga vergisinden müstesnadır.

Damga vergisi istisnasının uygulanabilmesi için;

- Ar-Ge merkezleri, tasarım merkezleri, rekabet öncesi işbirliği ile Ar-Ge, yenilik veya tasarım projeleri için başvuru yapılan ve desteği veren kamu kurumundan veya 5746 sayılı Kanunda belirtilen vakıflardan,
- Teknoloji merkezi işletmeleri için TEKMER Müdürlüğü'nden,
- Uluslararası fonlarca desteklenen ya da TÜBİTAK tarafından yürütülen Ar-Ge, yenilik veya tasarım projeleri için TÜBİTAK'tan

alınan veya bunlar tarafından onaylanan; kağıda konu işlemin 5746 sayılı Kanun kapsamında Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetleri ile ilgili olduğunu gösteren proje öneri bilgileri formu veya destek karar yazısı ya da proje sözleşmesi veya bu mahiyetteki belgenin işlem esnasında noter, resmî daireler, diğer kamu kurum ve kuruluşları gibi işlem yapan kurum ve kuruluşlara ibraz edilmesi yeterli olup, işlem yapan kurum veya kuruluşlarca başka belge aranmaz.

5746 sayılı Kanun kapsamında Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetlerinde istihdam edilen personele münhasıran bu görevleri ile ilgili olarak yapılan ücret ödemeleri nedeniyle düzenlenen kağıtlar ile 5746 sayılı Kanun kapsamına giren sigortalılar için düzenlenecek aylık prim ve hizmet belgelerinden damga vergisi alınmayacaktır.

5746 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin sekizinci fıkrası gereğince, bu Kanun kapsamında yürütülen Ar-Ge, yenilik veya tasarım projeleri ile ilgili araştırmalarda kullanılmak üzere eşya ithaline ilişkin işlemlere harç, bu işlemlerle ilgili düzenlenen kağıtlara damga vergisi istisnası bulunmaktadır.

5746 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin dokuzuncu fıkrası kapsamında, Ar-Ge ve tasarım merkezlerinin sözleşme çerçevesinde siparişe dayalı olarak yürüttükleri projelerde sipariş alanlar yukarıda belirtilen istisnalardan yararlanacak olmakla birlikte, sipariş verenler de bu kapsamda sadece sipariş alan Ar-Ge ve tasarım merkezleri ile sipariş verilmesine ilişkin düzenlenen kağıtlara ait damga vergisi istisnasından yararlanacaklardır.

90 | Damga vergisi istisnasından yararlanmakta olan işletmelerin diğer sözleşme ve ihale kararlarına da istisna uygulanabilir mi?

Yönetmelik kapsamında yürütülen Ar-Ge, tasarım veya yenilik faaliyetlerine ya da projelerine ilişkin olarak alınacak ihale kararları ile düzenlenecek sözleşmelerin damga vergisi istisnasından yararlandırılabilmesi mümkündür. Ancak, İdarece, Ar-Ge, tasarım veya yenilik faaliyetlerinin yanı sıra proje neticesinde elde edilecek ürünün ya da Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyeti dışındaki unsurların alım/satımı hususlarını da ihtiva eden ihale kararları ile sözleşmeler için anılan Kanun kapsamında damga vergisi istisnasından yararlanılamayacağı kabul edilmektedir.

91 | Teknogirişim sermayesi desteği nedir?

Teknogirişim sermayesi, özgün öğrenim veren üniversitelerin herhangi bir lisans programından bir yıl içinde mezun olabilecek durumdaki öğrenci, yüksek lisans veya doktora öğrencisi ya da lisans, yüksek lisans veya doktora derecelerinden birini ön başvuru tarihinden en çok on yıl önce almış kişilerin, teknoloji ve yenilik odaklı iş fikirlerini, desteği veren merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından desteklenmesi uygun bulunan bir iş planı çerçevesinde, katma değer ve nitelikli istihdam yaratma potansiyeli yüksek teşebbüslere dönüştürebilmelerini teşvik etmek için yapılan sermaye desteğini ifade etmektedir.

Destekten, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idaresi tarafından kabul edilmiş iş planına uygun biçimde ve destek başvurusundan sonra ihdas edilmiş ve girişimcinin tek başına temsil ve ilzama yetkili olduğu işletme de yararlanabilir.

Söz konusu işletmelere merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerince bir defaya mahsus olmak üzere, teminat alınmaksızın ve hibe olarak 100.000 Türk lirasına kadar teknogirişim sermayesi desteği verilebilir.

Kanun kapsamında, yıllık bütçesinde Ar-Ge harcamalarının desteklenmesi amacıyla hibe şeklinde ödeneği bulunan merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin tümü tarafından yapılan ödemelerin toplamı, her takvim yılı için 50.000.000 Türk lirasını aşamaz.

92 | Temel bilimler nedir?

Yükseköğretim kurumlarının matematik, fizik, kimya ve biyoloji lisans programlarını ifade etmektedir.

93 | Temel bilimler desteği nedir?

Temel bilimler alanlarında en az lisans derecesine sahip Ar-Ge personeli istihdam eden Ar-Ge merkezlerine, bu personelin her birine ödedikleri aylık ücretin o yıl için uygulanan asgari ücretin aylık brüt tutarı kadarlık kısmı, kamu personeli hariç olmak üzere iki yıl süreyle, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

94 | Temel bilimler desteğinden faydalanmanın şartları nelerdir?

Temel bilimler alanlarından en az lisans derecesinde sahip Ar-Ge personeli temel bilimler desteğinden faydalanabilecektir.

Bu kapsamda her bir Ar-Ge merkezinde destekten yararlanacak personel sayısı, ilgili ayda Ar-Ge merkezinde istihdam edilen toplam personel sayısının yüzde onunu geçemez. Bu sayının kısırlı çıkması hâlinde tama iblağ edilir. Bu destekten yararlanabilmesi için istihdam edilecek personelin 01.03.2016 (dahil) tarihinden sonra işe alınması ve ilgili işletmede ilk kez istihdam edilmesi esastır.

95 | Temel bilimler desteği uygulamasında işletmelerin yükümlülükleri nelerdir?

İşletme, bu destek kapsamında istihdam ettiği personelin işe alınması ve işten ayrılması durumları ile ilgili hususları Bakanlığa yazılı veya elektronik ortamda bildirmekle yükümlüdür. Bu kapsamda ödemelerin yapılabilmesi için, gerekli şartların sağlandığını ve işletme tarafından ilgili personele dönem ücretlerinin ödendiğini gösteren raporun Bakanlığa sunulması gerekir. Bakanlıkça uygun görülen tutar, raporun teslim edildiği tarihi takip eden ayın sonuna kadar işletmenin bildirdiği banka hesabına ödenir. Bakanlık tarafından ödenen destek tutarı, işletme açısından özel fon uygulamasına tabidir.

96 | Tasarım tescil desteği nedir?

Türk Tasarım Danışma Konseyi'nin önerileri doğrultusunda Bakanlık tarafından belirlenen kriterleri haiz tasarım yarışmalarında sergilenen tasarımların tescil giderleri, Bakanlık bütçesine konulacak ödenek imkânları çerçevesinde geri ödemesiz olarak desteklenebilir. Bu desteğin uygulanmasına ilişkin hususlar Bakanlıkça hazırlanan Tasarım Tescil Desteği Uygulama Usul ve Esaslarında belirtilmektedir.

97 | Siparişe dayalı Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetleri Ar-Ge ve tasarım indirim uygulamasına konu edilebilir mi?

Kanun kapsamında Ar-Ge merkezlerinin sözleşme çerçevesinde siparişe dayalı olarak yürüttükleri Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri ile tasarım merkezlerinin sözleşme çerçevesinde siparişe dayalı olarak yürüttükleri tasarım faaliyetleri Kanunda belirtilen indirim, istisna, destek ve teşvik unsurlarından yararlanabilmektedir.

Ar-Ge veya tasarım merkezleri tarafından siparişe dayalı olarak yürütülen Ar-Ge veya tasarım faaliyetlerine ilişkin olarak yapılan harcamaların sadece yüzde ellisi bu merkezler tarafından, bu harcamaların kalan yüzde ellisi ise siparişi veren gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından, Ar-Ge ve tasarım indirimi olarak dikkate alınabilmektedir.

Her bir geçici vergilendirme ve hesap dönemi itibarıyla yararlanılabilecek toplam Ar-Ge ve tasarım indirimi tutarının yarısı, Ar-Ge merkezi veya tasarım merkezi tarafından beyanname verme sürelerinin başlangıcından önce siparişi verene yazılı olarak bildirilir.

98 | Sipariş verenin kurumlar vergisi mükellefi olmaması durumunda Ar-Ge ve tasarım indiriminde nasıl faydalanılacaktır?

Sipariş verenin gelir ve kurumlar vergisi mükellefiyetinin olmaması hâlinde Ar-Ge veya tasarım harcamasının tamamı Ar-Ge veya tasarım merkezi tarafından indirilebilir. Bu kapsamda, Türkiye’de verilen gelir veya kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde Ar-Ge ve tasarım indirim hakkına sahip olmayan kişilerce verilen sipariş üzerine yapılan projelerde, indirim hakkının tamamı Ar-Ge veya tasarım merkezi tarafından kullanılır. Sipariş verenler, Ar-Ge ve tasarım indirimi ile sipariş verilmesine ilişkin kâğıtlara ait damga vergisi istisnası dışında kalan bu Kanun kapsamındaki diğer teşvik ve destek unsurlarından yararlanamaz.

99 | Nakit destekler muhasebe kayıtlarda nasıl izlenir?

Ar-Ge ve yenilik veya tasarım faaliyetlerinde bulunanların, kamu kurum ve kuruluşları, kanunla kurulan veya teknoloji geliştirme projesi anlaşmaları kapsamında uluslararası kurumlardan ya da kamu kurum ve kuruluşlarından Ar-Ge projelerini desteklemek amacıyla fon veya kredi kullanan vakıflar ile uluslararası fonlardan aldıkları hibe destekler, özel bir fon hesabında izlenir.

Bu fonda yer alan tutarlar, Gelir Vergisi Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanununa göre vergiye tabi kazancın tespitinde gelir, Ar-Ge ve tasarım indirimi tutarının tespitinde Ar-Ge, yenilik ve tasarım harcaması olarak dikkate alınmaz.

Bu fonun elde edildiği hesap dönemini izleyen beş yıl içinde sermayeye ilave dışında herhangi bir şekilde başka bir hesaba nakledilmesi veya işletmeden çekilmesi hâlinde, zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler vergi ziyayı cezası ve gecikme faiziyle birlikte işletmeden tahsil edilir.

Geri dönüşlü destekler bu kapsamda değerlendirilmemektedir.

100 | Ar-Ge faaliyetlerini kim denetler?

Faaliyetlere ilişkin yerindelik ve uygunluk denetimlerinin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından gerçekleştirileceği düzenlenmiştir. Ar-Ge merkezleri ile tasarım merkezleri Değerlendirme ve Denetim Komisyonu tarafından en geç iki yılda bir denetlenir. Uygulamayla ilgili olarak; vergisel konularda Gelir İdaresi Başkanlığı, başvuru, izleme ve denetim konularında Bakanlık, sigorta prim desteğiyle ilgili hususlarda ise Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı düzenleme yapmaya yetkilidir.

EY Hakkında

EY bağımsız denetim, vergi, kurumsal finansman ve danışmanlık hizmetlerinde bir dünya lideridir. Anlayışımız ve kaliteli hizmetlerimiz dünya ekonomisi ve sermaye piyasalarında güvenin oluşmasına katkıda bulunmaktadır. EY, güçlü yönetim ekibiyle tüm paydaş gruplarına verdiği sözleri yerine getirmekte ve bu şekilde çalışanları, müşterileri ve içinde yer aldığı diğer çevreler için daha iyi bir çalışma hayatı oluşturulmasında önemli bir rol üstlenmektedir.

EY adı küresel organizasyonu temsil eder ve Ernst & Young Global Limited'in her biri ayrı birer tüzel kişiliğe sahip olan, bir veya daha çok, üye firmasını temsil edebilir. Sınırlı sorumlu bir Birleşik Krallık şirketi olan Ernst & Young Global Limited müşteri hizmeti sunmamaktadır. Daha fazla bilgi için lütfen ey.com adresini ziyaret ediniz.

© 2017 EY Türkiye.
Tüm Hakları Saklıdır.

Sadece genel bilgi verme amacıyla sunulan bu yayının muhasebe, vergi veya diğer profesyonel hizmetler alanında geçerli bir kaynak olarak kullanılması amacıyla hazırlanmamıştır. Belirli bir konuya ilişkin olarak ilgili danışmana başvurulmalıdır.

ey.com/tr
vergidegundem.com
facebook.com/ErnstYoungTurkiye
instagram.com/eyturkiye
twitter.com/EY_Turkiye

Daha fazla bilgi için:
www.tesviktegundem.com

Bizimle iletişime geçin

Serdar Altay
EY Türkiye
Ortak, YMM
Vergi Hizmetleri
Teşvik Hizmetleri Lideri
+90 212 408 51 87
serdar.altay@tr.ey.com

Ece Ünlü
EY Türkiye
Müdür, Ar-Ge
Vergi Hizmetleri
+90 212 408 59 56
ece.unlu@tr.ey.com